

Presenting the model of trust in couples affected by betrayal based on emotional schemas with the mediation of communication patterns and emotional expression

Neda Miri¹, Mohammadreza Zarbakhsh Bahri², Shohreh Ghorban Shirodi³

1. Ph.D Candidate in Psychology, Department of Psychology, Tonekabon Branch, Islamic Azad University, Tonekabon, Iran. E-mail: Sammiri456@gmail.com

2. Associate Professor, Department of Psychology, Tonekabon Branch, Islamic Azad University, Tonekabon, Iran. E-mail: rzarbakhsh@yahoo.com

3. Associate Professor, Department of Psychology, Tonekabon Branch, Islamic Azad University, Tonekabon, Iran. E-mail: DrShohreshirodi@gmail.com

ARTICLE INFO

Article type:

Research Article

Article history:

Received 13 May 2024

Received in revised form
09 June 2024

Accepted 18 July 2024

Published Online 21
December 2024

Keywords:

emotional expression,
trust of couples,
communication patterns,
infidelity,
emotional schemas

ABSTRACT

Background: Trust between spouses is one of the fundamental pillars of family formation, and couples facing the aftermath of betrayal require, above all, the construction of trust to mend their marital relationships. A review of the literature in this area indicates a lack of indigenous models for building trust among couples impacted by infidelity.

Aims: The present research was conducted with the aim of providing a model of trust in couples affected by infidelity based on emotional schemas with the mediation of communication patterns and emotional expression.

Methods: The research method was correlation type which was done in the form of structural modeling. The statistical population of this study is made up of all couples affected by infidelity who visited the counseling centers of Nowshahr, Chalus and Tonekabon between May and August 2021 the sample of the research was (300) men and women injured by infidelity (240 women and 60 men) who were selected by the available sampling method and couples trust questionnaires (IRS) Rempel et al. (1985), emotional schema (LESS) Leahy (2002), communication patterns (CPQ) Christensen and Salavy (1984) and emotional expressiveness (EEQ) completed King and Emmons (1990). The resulting data were analyzed by Pearson correlation method and structural equations with SPSS 26 and AMOS 24 software.

Results: The findings of the research showed that the presented conceptual model had a good fit and was approved. Also, the results showed that compatible and incompatible schemas have a direct and significant effect on communication patterns, emotional expression and trust of couples ($P < 0.05$); Also, regarding the indirect effects, compatible schemas through the expression of positive emotion and incompatible schemas through the mediation of positive emotion expression and intimacy expression had an indirect and significant effect on couples' trust ($P < 0.01$).

Conclusion: Considering the prominent role of trust, particularly trust restoration, in couples affected by infidelity, it is recommended to utilize the findings of this research to design and plan a psychotherapeutic intervention model. The aim is to enhance trust in couples impacted by infidelity, focusing on improving levels of adaptive emotional schemas, positive communication patterns, and effective emotional expression.

Citation: Miri, N., Zarbakhsh Bahri, M.R., & Ghorban Shirodi, Sh. (2024). Presenting the model of trust in couples affected by betrayal based on emotional schemas with the mediation of communication patterns and emotional expression. *Journal of Psychological Science*, 23(144), 173-194. [10.52547/JPS.23.144.173](https://doi.org/10.52547/JPS.23.144.173)

Journal of Psychological Science, Vol. 23, No. 144, 2024

© The Author(s). DOI: [10.52547/JPS.23.144.173](https://doi.org/10.52547/JPS.23.144.173)

✉ **Corresponding Author:** Mohammadreza Zarbakhsh Bahri, Associate Professor, Department of Psychology, Tonekabon Branch, Islamic Azad University, Tonekabon, Iran.
E-mail: rzarbakhsh@yahoo.com, Tel: (+98) 9113931932

Extended Abstract

Introduction

The family is not only a fundamental unit of society but also a crucial institution for the physical and mental growth of individuals, playing a significant role in the proper functioning of the social system. Consequently, damage to the family structure, as a fundamental unit of society and the nurturer of the physical and psychological development of its members, can pose a threat to the health of both the individual and the community (Amberson & Tomer, 2020). Infidelity in marriage is one such factor that can jeopardize the foundation and structure of the family. Infidelity is defined as a breach of the expressed or implied commitment to the exclusivity of sexual and emotional relationships by one of the partners to gain additional benefits (Varakh & Joseph, 2021).

Extramarital relationships are among the factors challenging family health, being the most threatening element to the functioning, stability, and continuity of marital relationships. In such relationships, self-disclosure, understanding, trust, and deep intimacy are experienced, and the two individuals consciously engage in meeting each other's needs (Rouzalin & Kasarani, 2022). Infidelity in marriage is one of the major reasons for divorce among couples (Esfandaryibiat et al., 2021). Research evidence suggests that 90% of divorces occur due to infidelity. Some researchers strongly emphasize that men are more likely to engage in marital infidelity than women. Therefore, marital infidelity, especially in men, and its consequences for women, is a significant psychological issue that has captured the attention of researchers (Shirin et al., 2018). Individuals involved in marital infidelity face emotional issues such as anger, jealousy, humiliation, despair, low self-esteem, depression, the prevalence of AIDS, suicide, murder, and divorce (Varakh & Joseph, 2021).

During infidelity in a marriage, trust, considered as a fundamental foundation in marital relationships, undergoes damage, leading the spouses to lose trust in each other (Clanch-Allot & Holt, 2021). Trust is a robust belief in the credibility, honesty, and capability of an individual, expecting a secure belief and

reliance on a claim without verifying it. It is an attitude that an individual holds towards oneself and the surrounding world, reinforcing the sense that individuals, matters, and the world are trustworthy, stable, and enduring (Sawaya et al., 2020). Another variable that can influence marital trust is communication patterns. Marital communication is the process through which spouses exchange feelings and thoughts, both verbally in the form of speech and non-verbally through listening, pausing, facial expressions, and various gestures. Understanding the marital family structure involves paying attention to the communication patterns of the spouses, referred to as the communication channels that frequently occur in a family. These patterns collectively form the family's communication network (Van Ey et al., 2016). Research indicates that weak communication and problem-solving patterns constitute a background for marital conflicts, and communication can be a valid criterion for distinguishing between happy and dissatisfied couples (Erskine, 2018).

Based on the foregoing discussion, marital trust emerges as a fundamental cornerstone of marital relationships, and identifying and examining its correlates can contribute to enhancing trust in couples. On the one hand, emotional schemas, emotional expression, and communication patterns seem crucial aspects of marital life that have yet to be comprehensively explored within a structural model to elucidate the trust in couples. Therefore, considering the impact of marital betrayal and addressing a prevalent and serious issue (spousal betrayal) in society that signals the survival and well-being of families, studying the role of emotional schemas as primary structures of emotions in marital trust after the revelation of spousal betrayal and emotional expression becomes crucial. Hence, the primary research question is whether the trust pattern in couples affected by betrayal, based on emotional schemas, is mediated by emotional expression, contributing to a desirable fit.

Method

The study population for this research comprised all couples affected by betrayal who sought counseling services in the cities of Noshahr, Chalus, and Tonekabon between April to August 2021. The

research sample consisted of 300 individuals (240 women and 60 men) who had experienced betrayal, selected through convenience sampling. This sample size aligns with the recommendation that 10–20 participants per observed variable are suitable (Kline, 2013). The criteria for inclusion in the study were conscious and written consent to participate, being affected by spousal betrayal and seeking counseling services, age range of 25 to 50 years, educational attainment of a diploma or higher, not using psychiatric medications, and exit criteria included non-response and failure to complete the questionnaires by the participants.

Results

In this study, a total of 300 individuals, including both women and men, who had experienced betrayal were examined. The participants had an average age of 35.02 years with a standard deviation of 5.06, falling within the age range of 25 to 50 years. Specifically, the average age for women was 34.13 ± 4.40 years, and for men, it was 36.01 ± 5.31 years. The average duration of marriage was 8.02 years, with a standard deviation of 5.14, within the range of 3 to 15 years. Regarding educational attainment, the majority of participants (51%) held a bachelor's degree, and in terms of occupation, 48% were homemakers. Additionally, most couples (60%) had 1 to 2 children, and the majority (59%) reported having less than six months of acquaintance before marriage.

The external variables of adaptive and maladaptive emotional schemas had mean (standard deviation) values of 43.84 (9.99) and 28.96 (15.90), respectively. The mediating variables of constructive mutual communication patterns, avoidant mutual patterns, expectation/withdrawal, positive emotional expression, intimate emotional expression, and negative emotional expression had mean (standard deviation) values of 53.85 (5.79), 37.72 (2.88), 41.43 (3.84), 28.95 (5.47), 12.45 (2.91), and 17.61 (1.24), respectively. The intrapersonal variable of trust had a mean (standard deviation) value of 82.54.

The results of the modified confirmatory factor analysis indicate that all fit indices, including PCFI=0.734, PNFI=0.706, RMSEA=0.072, IFI=0.938, CFI=0.937, GFI=0.916, and

CMIND/DF=2.534, signify a good fit of the measurement model to the data. Additionally, all observed variables had factor loadings higher than 0.3.

Table 1. Appropriateness indices of the proposed model of the current research

Indices	Value
χ^2	240/479
Df	187
P-value	< 0.001
CMIN/df	562/2
RMSEA	0.073
NFI	0.935
NFI	0.697
CFI	0.931
CFI	0.718
IFI	0.933
GFI	0.911

The goodness-of-fit indices for the proposed model are presented in Table 1. Fit of the proposed model to the data is reported based on fit indices, including the chi-square (χ^2) statistic as an absolute fit index in Table 1. A larger value of chi-square indicates a poorer model fit. A significant chi-square indicates a significant difference between the assumed and observed covariances. However, since the chi-square formula includes the sample size, its value tends to inflate for large samples and often becomes statistically significant. For this reason, many researchers examine the relative chi-square (CMIN/DF) (Kline, 2001). In the relative chi-square index, values close to 2 or less are conventionally considered indicative of good model fit. Other fit indices used to assess model fit include the Parsimony Normed Fit Index (PNFI), Comparative Fit Index (CFI), Parsimony Comparative Fit Index (PCFI), Incremental Fit Index (IFI), Goodness of Fit Index (GFI), and Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA), which are reported in Table 1.

Conclusion

The current study aimed to present a model of trust in couples affected by betrayal based on emotional schemas with the mediating role of communication patterns and emotional expression. One of the findings of this research was that adaptive emotional

schema had a positive and significant effect on the trust of the couples.

In explicating this finding, it can be asserted that adaptive emotional schemas, by delineating the foundational components and factors shaping individuals' personalities, ultimately lead to specific behaviors. This, in turn, enhances individuals' self-awareness, aiding them in making informed decisions.

In this regard, researchers contend that adaptive emotional schemas, by imparting awareness to couples, can prevent them from involuntarily facing challenges. Therefore, the utilization of adaptive emotional schemas in couples can enhance their trust. Emotional schemas, when maladaptive, can develop during childhood or adolescence and transform into ineffective behaviors, representing detrimental interpersonal experiences. These maladaptive schemas involve memories, emotions, cognitions, and reactions that influence an individual's processing of received information from the surrounding world and the organization of their experiences. Consequently, maladaptive emotional schemas may lead to a reduced expression of emotions, potentially contributing to a lack of trust within couples. One notable limitation of this research was the absence of gender differentiation among betrayed women and men, which could impact the generalizability of the results. Another significant limitation was the use of convenience sampling, introducing potential internal validity constraints. Moreover, the study's geographical and temporal scope focused on betrayed individuals in the Mazandaran province from April to

August 2021, urging caution in generalizing findings to other cities or institutions. Given the pivotal role of trust, especially in the restoration of trust among betrayed couples, it is recommended to employ the insights from this study to design a psychological intervention model aiming to enhance trust by improving adaptive emotional schemas, positive communication patterns, and effective emotional expression.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines: This article is taken from the doctoral dissertation of the first author in the field of counseling in the Faculty of Psychology, Islamic Azad University Tonekabon Branch. In order to maintain the observance of ethical principles in this study, an attempt was made to collect information after obtaining the consent of the participants. Participants were also reassured about the confidentiality of the protection of personal information and the presentation of results without mentioning the names and details of the identity of individuals

Funding: This study was conducted as a PhD thesis with no financial support.

Authors' contribution: The first author was the senior author, the second were the supervisors and the third was the advisors.

Conflict of interest: the authors declare no conflict of interest for this study.

Acknowledgments: I would like to appreciate the supervisor, the advisors, in the study.

ارائه الگوی اعتماد در زوجین آسیب‌دیده از خیانت براساس طرحواره‌های هیجانی با میانجی‌گری الگوهای ارتباطی و ابراز‌گری هیجانی

ندا میری^۱، محمدرضا زربخش بحری^۲، شهره قربان شیرودی^۳

۱. دانشجوی دکتری روانشناسی، گروه روانشناسی، واحد تنکابن، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن، ایران.

۲. دانشیار، گروه روانشناسی، واحد تنکابن، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن، ایران.

۳. دانشیار، گروه روانشناسی، واحد تنکابن، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن، ایران.

چکیده

مشخصات مقاله

نوع مقاله:

پژوهشی

تاریخچه مقاله:

دریافت: ۱۴۰۳/۰۲/۲۴

بازنگری: ۱۴۰۳/۰۳/۲۰

پذیرش: ۱۴۰۳/۰۴/۲۸

انتشار برخط: ۱۴۰۳/۱۰/۰۱

کلیدواژه‌ها:

ابراز‌گری هیجانی،

اعتماد زوجین،

الگوهای ارتباطی،

خیانت،

طرحواره‌های هیجانی

زمینه: اعتماد میان زوجین یکی از اصلی‌ترین ارکان تشکیل خانواده است و زوجین آسیب‌دیده از خیانت برای ترمیم روابط زوجی، بیش از هر چیزی نیاز ساختن اعتماد دارند. بررسی ادبیات این حوزه بیانگر فقدان الگوی بومی برای ایجاد اعتماد در زوجین آسیب‌دیده از خیانت است.

هدف: پژوهش حاضر با هدف ارائه الگوی اعتماد در زوجین آسیب‌دیده از خیانت بر اساس طرحواره‌های هیجانی با میانجی‌گری الگوهای ارتباطی و ابراز‌گری هیجانی انجام شد.

روش: روش تحقیق از نوع همبستگی بود که در قالب مدل‌یابی ساختاری انجام شد. جامعه آماری این پژوهش را کلیه زوجین آسیب‌دیده از خیانت تشکیل داده که به مراکز مشاوره شهرستان‌های نوشهر، چالوس و تنکابن در فاصله زمانی اردیبهشت تا مرداد ۱۴۰۰ مراجعه کردند. نمونه تحقیق ۳۰۰ نفر از زنان و مردان آسیب‌دیده از خیانت بودند (۲۴۰ زن و ۶۰ مرد) که به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند و به پرسشنامه‌های اعتماد زوجین (رمیل و همکاران، ۱۹۸۵)، طرحواره هیجانی (لیهی، ۲۰۰۲)، الگوهای ارتباطی (کریستنسن و سالوی، ۱۹۸۴) و ابراز‌گری هیجانی (کینگ و امونز، ۱۹۹۰) پاسخ دادند. داده‌های حاصل با روش همبستگی پیرسون و معادلات ساختاری با نرم‌افزارهای SPSS-26 و AMOS-24 تحلیل شد.

یافته‌ها: یافته‌های پژوهش نشان داد، مدل مفهومی ارائه شده از برازش مطلوب برخوردار بوده و مورد تأیید قرار گرفت. همچنین نتایج نشان داد طرحواره‌های سازگارانه و ناسازگارانه بر الگوهای ارتباطی، ابراز‌گری هیجانی و اعتماد زوجین اثر مستقیم و معنی‌داری دارد ($P < 0/05$)؛ همچنین در خصوص اثرهای غیر مستقیم، طرحواره‌های سازگارانه از طریق ابراز هیجان مثبت و طرحواره‌های ناسازگارانه با میانجی‌گری ابراز هیجان مثبت و ابراز صمیمیت بر اعتماد زوجین اثر غیرمستقیم و معنی‌داری داشت ($P < 0/01$).

نتیجه‌گیری: با توجه به برجسته بودن نقش اعتماد، و مخصوصاً ترمیم اعتماد در زوجین آسیب‌دیده از خیانت توصیه می‌شود، از نتایج این پژوهش؛ به‌منظور طراحی و برنامه‌ریزی یک الگوی مداخله‌ای روانشناختی با هدف ارتقای اعتماد در زوجین آسیب‌دیده از خیانت در راستای بهبود سطح طرحواره‌های هیجانی سازگارانه، الگوهای ارتباطی مثبت و ابراز‌گری هیجانی مثبت و مؤثر استفاده شود.

استناد: میری، ندا؛ زربخش بحری، محمدرضا؛ و قربان شیرودی، شهره (۱۴۰۳). ارائه الگوی اعتماد در زوجین آسیب‌دیده از خیانت براساس طرحواره‌های هیجانی با میانجی‌گری الگوهای ارتباطی و ابراز‌گری هیجانی. مجله علوم روانشناختی، دوره ۲۳، شماره ۱۴۴، ۱۷۳-۱۹۴.

مجله علوم روانشناختی، دوره ۲۳، شماره ۱۴۴، ۱۴۰۳. DOI: [10.52547/JPS.23.144.173](https://doi.org/10.52547/JPS.23.144.173)

مقدمه

خانواده نه تنها یک واحد اساسی جامعه است، بلکه نهاد مهمی جهت رشد جسمی و ذهنی افراد به حساب می‌آید و نقش مهمی در عملکرد طبیعی سیستم اجتماعی بازی می‌کند (پروایی و همکاران، ۱۴۰۲). بنابراین آسیب به ساختار خانواده به عنوان واحد بنیادی جامعه و مکانی که پرورش‌دهنده رشد جسمی و روانی اعضای جامعه است، می‌تواند سلامت جسمی و روانی فرد و جامعه را مورد تهدید قرار دهد (آمبرسون و تومر، ۲۰۲۰). خیانت زناشویی^۱ یکی از مواردی است که می‌تواند ساختار و بنیان خانواده را به خطر بیندازد. خیانت زناشویی به معنی نقض پیمان اظهارشده یا فرض شده معطوف به انحصاریت رابطه جنسی و عاطفی یکی از طرفین رابطه به منظور به دست آوردن منافع بیشتر است (واراخ و جوزف، ۲۰۲۱).

روابط فرازناشویی^۲ از جمله عواملی است که سلامت خانواده را با چالش مواجه کرده و مهم‌ترین عامل تهدیدکننده عملکرد، ثبات و تداوم و روابط زناشویی است. در چنین رابطه‌ای خودافشایی، درک، اعتماد و نزدیکی عمیق تجربه می‌شود و دو فرد با بعد بالغ وجودشان آگاهانه به برآوردن نیازهای یکدیگر می‌پردازند (روزالین و کاسارانی، ۲۰۲۲). خیانت زناشویی یکی از مهم‌ترین دلایل طلاق در میان زوجین است (اسفندیاری‌بیات و همکاران، ۱۴۰۰). بر اساس شواهد پژوهشی ۹۰ درصد از طلاق‌ها به دلیل خیانت اتفاق می‌افتد. برخی از پژوهشگران قویاً بر این مسئله تأکید دارند که مردان بیش از زنان مرتکب خیانت زناشویی می‌شوند. بنابراین خیانت زناشویی به ویژه در مردان و تبعات آن برای زنان موضوع مهمی در روانشناسی است که توجه پژوهشگران را به خود جلب کرده است (شیرین و همکاران، ۲۰۱۸). افراد درگیر در خیانت زناشویی با مسائل عاطفی مانند خشم، حسادت، حقارت، ناامیدی و عدم اعتماد به نفس، افسردگی، شیوع بیماری ایدز، خودکشی، قتل، طلاق مواجه هستند (واراخ و جوزف، ۲۰۲۱).

در زمان خیانت یکی از زوجین، اعتماد^۳ به عنوان یک پایه بنیادین در روابط همسران دستخوش آسیب می‌شود و زوج اعتماد خود را نسبت به یکدیگر از دست می‌دهند (کلنچ-آلت و هولت، ۲۰۲۱). اعتماد، باوری قوی به اعتبار، صداقت و توان یک فرد، انتظاری مطمئن و اتکا به یک ادعا با اظهار

نظر، بدون آزمون کردن آن است و نگرشی است که فرد نسبت به خود و جهان پیرامون خود دارد و موجب تقویت این احساس می‌شود که افراد و امور و دنیا قابل اعتماد و دارای ثبات و استمرار هستند (ساوای و همکاران، ۲۰۲۰). در واقع اعتماد یکی از مطلوب‌ترین کیفیت یقین اعتمادها در هر رابطه نزدیک و صمیمی است و اغلب در کنار تعهد و عشق به عنوان هسته مرکزی یک رابطه ایده‌آل در نظر گرفته می‌شود. اعتماد، لازمه استحکام تمام روابط بین فردی است و روابط زناشویی نیز همچون تمام روابط انسانی بدون اعتماد بین فردی دوام نخواهد آورد (کلنچ-آلت و هولت، ۲۰۲۱). اعتماد، احساس امنیت در مورد رفتارهای پیش‌بینی نشده فرد دیگری است، نبود اعتماد در روابط زناشویی تعاملات صمیمی و احساس امنیت را به تباهی می‌کشاند و سطوح بالاتر اعتماد سبب افزایش میزان تعهد در روابط زناشویی می‌شود. اعتماد، همچون برجی روبه رشد با ارتفاعی بی‌نهایت است که از بدو سرسپردگی به رابطه متعهدانه شکل گرفته و روز به روز به ارتفاع آن افزوده می‌شود؛ ولی با بروز پیمان‌شکنی، برج اعتماد فرو ریخته و به یک مخروطه مبدل می‌گردد (ساوای و همکاران، ۲۰۲۰). از دیدگاه براون (۲۰۰۱) در خانواده‌هایی که بی‌اعتمادی یا عدم وفاداری یکی از زوج‌ها دیده می‌شود، ممکن است در نهایت کار به جدایی و طلاق یا قتل منتهی نشود ولی خانواده آرامش خود را از دست داده و جای امن و آسایش برای زوج و برای فرزندان نخواهد بود. کاهش و نابودی اعتماد در روابط نزدیک و خصوصاً در بین زوجین علاوه‌براین که تداوم رابطه زوجین را دچار تزلزل می‌کند، صمیمیت را کاهش می‌دهد، نگرانی و تنش روحی ایجاد می‌کند، احساس امنیت نسبت به همسر را خدشه‌دار می‌کند، پیامدهای مخربی نیز برای فرزندان اطرافیان و حتی جامعه دارد. در واقع فقدان اعتماد ممکن است با تمایل یک شخص برای شرکت در رفتار بین شخصی آسیب‌پذیر تداخل داشته باشد. در نتیجه فرصت را برای رویدادهای صمیمی و برای توسعه احساس امنیت صمیمی محدود می‌کند (عباسی و همکاران، ۱۳۹۸). از این رو می‌توان گفت خیانت یکی از مهم‌ترین عواملی است که می‌تواند اعتماد زوجین را به نابودی بکشاند و باعث طلاق بین زوجین شود. بر اساس شواهد پژوهشی یکی از عواملی که می‌تواند بر اعتماد زوجین خیانت‌دیده اثرگذار باشد، ابرازگری هیجانی^۴ است چرا که هم از

³. trust⁴. Emotional Expressiveness¹. Infidelity². Extramarital relationships

طرحواره‌های هیجانی سازگارانه و ناسازگارانه به‌طور مستقیم تأثیر می‌پذیرد و همچنین می‌تواند بر اعتماد اثرگذار باشد (ناعمی و محمدی‌آریا، ۱۳۹۹). سطوحی از ابرازگری هیجانی خانواده به عنوان الگوی اصلی نمایش ابراز کلامی و غیرکلامی از احساسات درون خانواده به عنوان یک کل تعریف شده است و اعتماد زوجین را روابط زناشویی تحت تأثیر خود قرار می‌دهد. به‌طور خاص کیفیت روابط زناشوی و اعتماد بین آن‌ها به مقدار زیادی تحت تأثیر ابرازگری هیجانی در خانواده است (بای و همکاران، ۲۰۱۸). پژوهشگران ابرازگری هیجانی را به عنوان نمایش بیرونی هیجان بدون توجه به ارزش (مثبت یا منفی) یا روش (کلامی یا بدنی) تعریف می‌کنند و معتقدند افراد در ابراز هیجانات با یکدیگر تفاوت دارند، برخی افراد هیجان را آزادانه و بدون نگرانی از پیامدهای آن ابراز می‌کنند؛ برخی دیگر، در انتقال حالات هیجانی محافظه‌کارند (مک‌نیل و ریپتی، ۲۰۲۱). عده‌ای هیجان را ابراز نمی‌کنند ولی راحت‌اند؛ اما افراد دیگری هستند که وقتی هیجان‌شان را بازدار می‌کنند، تنیده هستند و با خطر آشفتگی روانشناختی و مشکلات بالقوه جسمانی روبرو هستند و برخی هیجان‌های ناراحت‌کننده را در ذهن خود مرور می‌کنند. همچنین افرادی نیز ممکن است ابرازگر یا نابرازگر باشند، ولی درعین حال در مورد سبک ابرازگری خود متعارض باشند (ریگیو، ۲۰۲۰). امروزه در بررسی‌های مختلف روانشناختی بر نقش هیجان و شیوه‌های صحیح ابراز آن در کسب اعتماد زوجین خیانت‌دیده تأکید شده است. به عبارتی افراد توانمند از نظر هیجانی احساس‌های خود را تشخیص می‌دهند، مفاهیم ضمنی آن را درک می‌کنند و به گونه مؤثرتری حالت‌های هیجانی خود را برای دیگران بیان می‌کنند که این امر باعث افزایش اعتماد در آن‌ها می‌شود. این افراد در مقایسه با افرادی که توانایی درک و بیان حالت‌های هیجانی را ندارند، در کنار آمدن با تجربه‌های منفی از موفقیت بیشتری برخوردارند و سازگاری مناسب‌تری را در ارتباط با محیط و دیگران نشان می‌دهند. در ارتباط با زوجین به‌نظر می‌رسد که زن و مرد به‌جای ابراز هیجانات قوی، هیجاناتی را بیان می‌کنند که برایشان کم‌تر تهدیدکننده باشد. بنابراین زوجین آشفته در یکسری الگوهای خشک و چرخه‌های تعاملی که توسط خود آن‌ها تقویت می‌گردد و بارها و بارها تکرار می‌شود، گیر می‌افتند و عدم توانایی

1. couples communication

آن‌ها برای تحمل هیجاناتی که در آن گیر افتاده‌اند، منجر به باقی ماندن آن‌ها در آشفتگی و ناسازگاری بیشتر مسائل غیرقابل حل می‌شود و اعتماد افراد را مورد هدف قرار می‌دهد (ویب و همکاران، ۲۰۱۷). از دیگر متغیرهایی که می‌تواند اعتماد زناشویی زوجین را تحت تأثیر قرار دهد، الگوهای ارتباطی^۱ می‌باشد (علی و همکاران، ۲۰۲۲). ارتباط زناشویی عبارت است از فرآیندی که در طی آن زن و شوهر چه به صورت کلامی در قالب گفتار و چه به صورت غیرکلامی در قالب گوش دادن، مکث، حالت چهره و ژست‌های مختلف با یکدیگر به تبادل احساسات و افکار می‌پردازند (واراخ و جوزف، ۲۰۲۱). در واقع یکی از راه‌های نگرستن به ساختار خانواده توجه به الگوی ارتباطی زوجین، یعنی کانال‌های ارتباطی که به وفور در یک خانواده اتفاق می‌افتد، الگوهای ارتباطی گفته می‌شود و مجموعه این الگوها شبکه ارتباطی خانواده را شکل می‌دهند (ون‌ای و همکاران، ۲۰۱۶). پژوهش‌ها نشان می‌دهد که الگوهای ارتباط و حل مسئله ضعیف، پیش‌زمینه تعارض زناشویی است و ارتباط را می‌توان به عنوان معیار معتبری برای تشخیص زوج‌های خوشبخت و ناراضی مورد استفاده قرار داد (ارسکین، ۲۰۱۸).

از سویی وایلی (۲۰۰۰) بر این باور است که رفتارهای مشکل‌آفرین همسران صرفاً اجرای مجموعه‌ای از الگوهای ارتباطی است که میان خود برقرار کرده‌اند. به عقیده برخی از پژوهشگران الگوهای ارتباطی بیشتر از اینکه یک خصیصه شخصیتی باشد، حاصل تجارب ناشی از تعاملات خانوادگی است. کاف‌لین و ونجلیستی (۲۰۰۰) الگوهای ارتباطی بین زوج‌ها را به سه دسته تقسیم می‌کنند: الگوی سازنده متقابل: در این الگو زوج‌ها به راحتی در مورد مسائل و تعارض‌های خود گفت و گو می‌کنند و به دنبال حل آن بر می‌آیند و از واکنش‌های غیرمنطقی، پرخاشگری و این قبیل رفتارهای مخرب خودداری می‌کنند. الگوی توقع/کناره‌گیری: این الگو به شکل یک چرخه بوده که با افزایش یکی، دیگری افزایش یافته و تشدید اسن الگو به مشکلات دائم زناشویی منجر می‌شود. در این الگو همسر متوقع فردی وابسته است و همسر کناره‌گیر ترس از وابسته شدن دارد. الگوی اجتناب متقابل: در این الگو زوج‌ها از برقراری ارتباط با یکدیگر خودداری می‌کنند و زندگی آنان با یکدیگر به شکل موازی و ارتباط آن‌ها در حداقل میزان

ممکن است و یا اصلاً وجود ندارد. شواهد پژوهشی نشان می‌دهد زوجینی که از الگوهای ارتباطی سازنده استفاده می‌کنند، اعتماد بیشتری در بین آن‌ها موج می‌زند و این در حالی است که زوجین برخوردار از الگوهای ارتباطی اجتنابی اعتماد کمتری به یکدیگر داشته و رفتارهای همراه با خیانت را نشان داده‌اند (علی و همکاران، ۲۰۲۲). یکی دیگر از عواملی که در اعتماد زوجین دارای خیانت زناشویی نقش داد، طرحواره‌های هیجانی است (لیهی، ۲۰۱۹). طرحواره‌های هیجانی^۱ عبارت است از تفسیر هیجان و به کارگیری راهبردهای مقابله با آن که از جمله مداخله‌های درمانی جهت حل و فصل و بررسی مشکلات زناشویی و روابط فرازناشویی و اثرات آن مورد استفاده قرار می‌گیرد (لیهی، ۲۰۲۲). در واقع طرحواره‌های هیجانی بر این موارد تأکید می‌کند که افراد چگونه تجربه هیجانی خود را مفهوم‌بندی می‌کنند، چه انتظاراتی دارند، چگونه درباره هیجان‌های خود قضاوت می‌کند و چه راهبردهای رفتاری و بین‌فردی را در پاسخ به تجربه هیجانی به کار می‌گیرند (ادواردز و ووپرمن، ۲۰۱۹). بر اساس مدل طرحواره‌های هیجانی ممکن است افراد در چگونگی مفهوم‌پردازی هیجان‌تشان با یکدیگر متفاوت باشند و یا به عبارتی بهتر، افراد طرحواره‌های متفاوتی در مورد هیجان‌تشان دارند. این طرحواره‌ها منعکس‌کننده شیوه‌هایی هستند که افراد هیجان‌ات خود را تجربه می‌کنند و باوری است که آن‌ها به مجرد برانگیخته شدن هیجان‌ات ناخوشایند در ذهن دارند (لیهی، ۲۰۱۹).

در این مدل فرض می‌شود که اشخاص بر پایه باورهای بین‌فردی در مورد هیجان‌ها، به یک هیجان خاص پاسخ می‌دهند. بر این اساس، تحقیقات بیشتر در مورد طرحواره‌های هیجانی نشان داد که هیجان‌های منفی مشکل‌زا نیستند بلکه واکنش به آن هیجان‌ات است که می‌تواند مشکل‌زا باشد (لیهی، ۲۰۲۲). طرحواره‌های هیجانی ساختارهایی را شکل می‌دهند که در آن‌ها یک هیجان می‌تواند مفاهیم و شناخت‌ها را در برگیرد. این دیدگاه مطرح می‌کند که هیجان‌ها حقایق خودشان را دربردارند و به جای اینکه تابع شناخت‌های منطقی در نظر گرفته شوند، تسهیل‌کننده افکار به روش خودشان هستند. به عبارت دیگر هیجان‌ها، شناخت‌ها را متأثر می‌کنند (لیهی، ۲۰۱۹). بر اساس شواهد پژوهشی امیری‌نژاد و همکاران (۱۴۰۰) طرحواره‌ها از طریق تأثیر بر ادراک افراد از هیجان و نیز استفاده از راهبردهای مختلف جهت مقابله با هیجان، در رابطه بین پیوند والدینی و

ضمیمیت زناشویی نقش میانجی را ایفا می‌کنند. به عبارتی طرحواره‌های مثبت هیجانی باعث بروز اعتماد و در نتیجه صمیمت و رضایت زناشویی در زوجین می‌شوند این در حالی است که زوجین دارای تجربه خیانت زناشویی عمدتاً طرحواره‌های هیجانی منفی را گزارش کردند. همچنین مطالعه سلطانی و همکاران (۱۴۰۰) نشان داد که طرحواره‌های هیجانی بر آسیب‌پذیری روابط فرازناشویی اثر مستقیم دارد.

پژوهش‌هایی چند به بررسی متغیرهای پژوهش پرداختند. فتاحی و همکاران (۱۴۰۰) در پژوهش خود نشان داد طرحواره‌های هیجانی و ذهن‌آگاهی بر رضایت زناشویی تأثیر مستقیم معنادار دارند. نتایج اثر واسطه‌ای نشان داد، طرحواره‌های هیجانی از طریق ذهن‌آگاهی به‌طور غیرمستقیم بر رضایت زناشویی اثر دارند و ذهن‌آگاهی می‌تواند نقش واسطه‌ای اندکی را در این بین ایفا کند. اثر مستقیم و غیرمستقیم طرحواره‌های هیجانی بر رضایت زناشویی به ترتیب منفی بود. همچنین پرومندراد (۱۳۹۹) در پژوهشی نشان داد درمان هیجان‌مدار بر تاب‌آوری زنان آسیب‌دیده از خیانت همسر مؤثر است. بر اساس نتایج این پژوهش، درمان هیجان‌مدار، مداخله مؤثری در افزایش سلامت روان و تاب‌آوری زنان آسیب‌دیده از خیانت همسر می‌باشد. همچنین این پژوهش نشان داد که درمان هیجان‌مدار باعث کاهش اضطراب اجتماعی و بهبود سلامت روان در افراد آسیب‌دیده از خیانت همسر می‌شود. عرب و همکاران (۱۳۹۶) در پژوهش خود نشان دادند که طرحواره‌های ره‌اشدگی/بی‌ثباتی، استحقاق/بزرگ‌منشی، بی‌اعتمادی/بدرفتاری، محرومیت هیجانی و شکست با خیانت رابطه مثبت و معناداری دارند و از طرفی بین آسیب‌پذیری در برابر ضرر و بیماری، خویش‌داری/خودانضباطی ناکافی، اطاعت، انزوای اجتماعی/بیگانگی، گرفتار/خود تحول‌نیافته، ایثار، بازداری هیجانی، معیارهای سرسختانه، نقص/شرم و وابستگی/بی‌کفایتی با خیانت رابطه معکوس و معناداری دارد. از طرفی در یک مطالعه پژوهشگران به این نتیجه دست یافتند که طرحواره‌های هیجانی با اعتماد در زوجین رابطه معناداری داشته و باعث ارتقای صمیمت و رضایت زناشویی در زوجین می‌شود (فاستینو و واسکو، ۲۰۲۱). همچنین باگ و همکاران (۲۰۱۹) در پژوهش خود نشان دادند که طرحواره‌های ناسازگار با اعتماد زوجین و انعطاف‌پذیری همبستگی منفی و معناداری داشت. بعلاوه نتایج نشان داد طرحواره‌های ناسازگار به واسطه

^۱. Emotional schemas

روان‌پزشکی و ملاک خروج عبارت بود از عدم پاسخگویی و تکمیل پرسشنامه‌ها توسط مشارکت‌کنندگان.

(ب) ابزار

پرسشنامه اعتماد رمپل و هولمز^۱ (IRS): این پرسشنامه در سال ۱۹۸۶ توسط رمپل و هولمز تهیه و طراحی شده است. پرسشنامه دارای ۱۸ سؤال بوده که اعتماد زوجین در روابط بین فردی را به صورت یک سازه ۳ مؤلفه‌ای شامل پیش‌بینی‌پذیری، قابلیت اعتماد و وفاداری مورد سنجش قرار می‌دهد. پرسشنامه بر روی یک طیف لیکرت ۷ درجه‌ای (از کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم) قرار دارد. نمرات هر خرده‌مقیاس از حاصل جمع سؤالات مربوطه بدست می‌آیند و نمره کل پرسشنامه از حاصل خرده‌مقیاس‌ها بدست می‌آید. نمره بالاتر نشان از اعتماد بیشتر زوجین و نمره پایین‌تر نشان از اعتماد کمتر در زوجین است. رمپل و هولمز (۱۹۸۶) میزان روایی محتوایی پرسشنامه را ۰/۸۶ گزارش کردند. همچنین آ‌ها میزان پایایی پرسشنامه را به روش آلفای کرونباخ برای کل آزمون برابر با ۰/۸۱ و زیر مقیاس‌ها شامل پیش‌بینی‌پذیری ۰/۷۰، قابلیت اعتماد ۰/۷۲ و وفاداری ۰/۸۰ گزارش کردند. جاویدمهر و همکاران (۱۳۹۴) این پرسشنامه را در نمونه ایرانی مورد رواسازی قرار دادند. آن‌ها ساختار ۳ عاملی پرسشنامه را در نمونه ایرانی تأیید کردند و روایی سازه میان سؤالات و مؤلفه‌ها را بالاتر از ۰/۷۰ گزارش کردند. همچنین این پژوهشگران پایایی پرسشنامه را به روش آلفای کرونباخ برای کل مقیاس ۰/۸۲، پیش‌بینی‌پذیری ۰/۶۲، قابلیت اعتماد ۰/۷۷ و وفاداری ۰/۸۱ گزارش کردند. در پژوهش حاضر میزان پایایی پرسشنامه به روش الفای کرونباخ محاسبه و برای کل مقیاس و مؤلفه‌ها در دامنه ۰/۶۵ تا ۰/۷۲ بدست آمد.

پرسشنامه الگوهای ارتباطی زوجین (CPQ)^۲: این پرسشنامه را کریستنسن و سالووی (۱۹۸۴) در دانشگاه کالیفرنیا به منظور بررسی الگوهای ارتباطی متقابل زوجین طراحی نمودند. این پرسشنامه ۳۵ سؤال دارد و در یک مقیاس ۹ درجه‌ای از اصلاً امکان ندارد (۱) تا خیلی امکان دارد (۹) درجه‌بندی شده است. این پرسشنامه رفتارهای همسران را در طول سه مرحله از تعارض زناشویی شرح داده است. این مراحل عبارتند از: ۱. زمانی که در روابط زوجین مشکل ایجاد می‌شود، این مرحله دارای ۴ سؤال است

انعطاف‌پذیری اثر غیرمستقیم و معناداری بر اعتماد زوجین داشتند. در مطالعه دیگری عرفان و همکاران (۲۰۱۸) نشان دادند که آموزش طرحواره درمانی هیجانی موجب ارتقای طرحواره هیجان، تنظیم هیجان و ابرازگری هیجانی در افراد شد.

بر اساس آنچه در فوق مطرح شد اعتماد زوجین به عنوان اولین پایه ارتباط زناشویی امری بسیار مهم است و شناسایی و بررسی همبسته‌های آن می‌تواند در جهت ارتقای آن در زوجین کمک‌کننده باشد. از سویی به نظر می‌رسد طرحواره‌های هیجانی، ابرازگری هیجان و الگوهای ارتباطی زوجین امری بسیار مهم در زندگی زناشویی هستند که بررسی آن‌ها در قالب یک مدل ساختاری جهت تبیین اعتماد زوجین مغفول مانده است. لذا با توجه به آسیب‌دیدگی بر اثر خیانت زناشویی و با پرداختن به یک آسیب جدی با شیوع بالا (خیانت به زوج) در جامعه که بقا و سلامت خانواده‌ها را نشانه گرفته است، مطالعه نقش طرحواره‌های هیجانی به عنوان ساختارهای اولیه هیجان‌ها در اعتماد زوج پس از فهم خیانت همسر و ابرازگری هیجانات حائز اهمیت است، ازاین‌رو سؤال اصلی پژوهش این است که آیا الگوی اعتماد در زوجین آسیب‌دیده از خیانت بر اساس طرحواره‌های هیجانی با میانجی‌گری ابرازگری هیجان از برازش مطلوبی برخوردار است؟

روش

الف) طرح پژوهش و شرکت‌کنندگان: روش این پژوهش همبستگی بود که در قالب مدل‌یابی ساختاری انجام شد. جامعه آماری این پژوهش را کلیه زوجین آسیب‌دیده از خیانت تشکیل داده که به مراکز مشاوره شهرستان‌های نوشهر، چالوس و تنکابن در فاصله زمانی اردیبهشت تا مرداد ۱۴۰۰ مراجعه کردند. نمونه تحقیق ۳۰۰ نفر از زنان و مردان آسیب‌دیده از خیانت بودند (۲۴۰ زن و ۶۰ مرد) که به روش نمونه‌گیری دردسترس انتخاب شدند. این تعداد با توجه به نظر (کلاین، ۲۰۲۳) به ازای هر متغیر آشکار (۱۰-۲۰ نفر مناسب است) ۱۴ نفر انتخاب شد. ملاک‌های ورود به پژوهش عبارت بود از رضایت آگاهانه و کتبی جهت مشارکت در پژوهش؛ آسیب دیده از خیانت همسر و مراجعه به مراکز مشاوره؛ دامنه سنی ۲۵ تا ۵۰ سال؛ تحصیلات دیپلم و بالاتر؛ عدم استفاده از داروهای

^۱. Interpersonal Relationship Scale

^۲. Communication Patterns Questionnaire

که پاسخ هریک در مقیاس ۹ نقطه‌ای درجه‌بندی شده است، ۲. در مدت زمانی که درباره مشکل ارتباطی بحث می‌شود، این مرحله دارای ۱۸ سؤال است و ۳. بحث راجع به مشکل ارتباطی که این قسمت از ۱۳ سؤال تشکیل شده است. پرسشنامه دارای سه خرده مقیاس است، مقیاس ارتباط سازنده متقابل، مقیاس اجتنابی متقابل، مقیاس ارتباط توقع/کناره‌گیری. خرده مقیاس توقع/کناره‌گیری از دو قسمت تشکیل شده است: مرد متوقع/کناره‌گیر زن و زن متوقع/کناره‌گیر مرد. کریستنسن و سالووی (۱۹۹۱) روایی سه خرده مقیاس این پرسش‌نامه را برآورد نمودند. در این مطالعه که در آن سه گروه از زوجین درمانده، غیر درمانده و در حال طلاق با هم مقایسه شدند؛ خرده مقیاس سازنده متقابل توانست بین هر سه گروه تمیز قائل شود، درحالی که خرده مقیاس‌های ارتباطی اجتناب متقابل و توقع/کناره‌گیری توانستند بین زوج‌های درمانده و غیر درمانده تفکیک قائل شوند. آلفای کرونباخ بدست آمده در پژوهش‌های این محققان بر روی ۵ مقیاس پرسشنامه الگوهای ارتباطی از ۰/۴۴ تا ۰/۸۵ گزارش شده است. صمدزاده و همکاران (۱۳۹۲) این پرسشنامه را در ایران مورد رواسازی قرار داده‌اند. آن‌ها میزان اعتبار ابزار را به روش آلفای کرونباخ محاسبه و آن را ۰/۷۶ گزارش کرده‌اند.

پرسشنامه طرحواره هیجانی^۱ (LESS): این پرسشنامه توسط لیهی (۲۰۰۲) طراحی شده است. پرسشنامه دارای ۲۸ گویه است که طرحواره هیجانی را در قالب دو نوع طرحواره سازگارانه و طرحواره ناسازگار و ۱۴ مؤلفه مورد سنجش قرار می‌دهد. طیف نمره‌گذاری پرسشنامه از کاملاً غلط=۱ تا کاملاً درست=۶ قرار دارد. حد پایین نمرات ۲۸، حد متوسط ۷۰ و حد بالای نمره در این پرسشنامه ۱۴۰ می‌باشد. تدوین‌کنندگان روایی این پرسشنامه را با نظرخواهی از متخصصان مطلوب گزارش کردند. همچنین پایایی این پرسشنامه به روش آلفای کرونباخ در نمونه خارجی برای طرحواره‌های ناسازگار ۰/۷۵ و برای طرحواره‌های سازگارانه ۰/۸۶ بدست آمد. این پرسشنامه در ایران مورد رواسازی قرار گرفت و ساختار عاملی این پرسشنامه در نمونه ایرانی تأیید شد. همچنین میزان روایی محتوایی این ابزار در نمونه ایرانی ۰/۷۵ گزارش شد و پایایی آن به روش آلفای کرونباخ برای طرحواره‌های سازگارانه ۰/۸۴ و برای طرحواره ناسازگار ۰/۸۰ بدست آمد (شاهورانی و خرمایی، ۱۳۹۷).

^۱. Leahy emotional schema scale

پرسشنامه ابرازگری هیجانی^۲ (EEQ): پرسشنامه ابرازگری هیجانی توسط کینگ و امونز (۱۹۹۰) برای بررسی ابراز هیجان طراحی شده است. پرسشنامه ابرازگری هیجانی سه زیر مقیاس و شانزده ماده دارد. مواد ۷-۱۰ آن مربوط به زیر مقیاس بیان هیجان مثبت، مواد ۸-۱۲ آن مربوط به مقیاس صمیمیت و مواد ۱۳-۱۶ آن مربوط به زیر مقیاس ابراز هیجان منفی است. روش نمره‌گذاری آن به شیوه لیکرت است که به پاسخ کاملاً موافق، نمره ۵ و به پاسخ کاملاً مخالف، نمره ۱ تعلق می‌گیرد. البته در مورد پاسخ سوالات ۶، ۸، ۹ روش نمره‌گذاری به دلیل منفی بودن جهت مواد با ابراز هیجان، معکوس است، یعنی به پاسخ کاملاً موافق نمره ۱ و به پاسخ کاملاً مخالف نمره ۵ تعلق می‌گیرد که بر اساس این شیوه نمره‌گذاری، نمره کل فرد از ۱۹ تا ۸۰ متغیر خواهد بود که نمره بالاتر بیانگر ابرازگری هیجانی بالاتر است. حداقل نمره در این پرسشنامه ۱۶، حد متوسط نمره ۴۸ و حد بالای نمره ۸۰ می‌باشد. تدوین‌کنندگان پرسشنامه ضریب روایی و اعتبار مناسبی را برای ابزار گزارش کرده‌اند. همچنین پایایی این مقیاس در ایران از طریق روش همسانی درونی و با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ توسط طباطبائی و همکاران (۱۳۹۲) بررسی شد و مقدار آن برای کل مقیاس و زیر مقیاس‌های ابراز هیجان مثبت، ابراز صمیمیت و ابراز هیجان منفی به ترتیب ۰/۶۸، ۰/۶۵، ۰/۵۹ و ۰/۶۸ بدست آمد. همچنین در این مطالعه میزان پایایی زیرمقیاس‌های این پرسشنامه و نمره کل آن در دامنه ۰/۷۰ تا ۰/۷۷ بدست آمد.

برای توصیف اطلاعات پژوهش از ویژگی‌های جمعیت‌شناختی و شاخص‌های آمار توصیفی (میانگین، انحراف استاندارد، کمترین و بیشترین نمره) استفاده شد. همچنین فرضیه‌ها از طریق تحلیل مدلیابی معادلات ساختاری آزمون شد. کلیه تحلیل‌های آماری با کمک نرم‌افزارهای SPSS ۲۶ و AMOS ۲۴ تحلیل شد.

یافته‌ها

در این مطالعه ۳۰۰ نفر از زنان و مردان آسیب‌دیده از خیانت با میانگین سنی ۳۵/۰۲ سال و انحراف معیار ۵/۰۶ در طیف سنی ۲۵-۵۰ سال (میانگین سنی زنان ۴/۱۳ ± ۳۳/۴۰ سال و میانگین سنی مردان ۵/۳۱ ± ۳۶/۰۱ سال) مورد بررسی قرار گرفت. هم‌چنین میانگین طول مدت ازدواج ۸/۰۲ سال و

^۲. emotional expressiveness questionnaire

انحراف معیار ۵/۱۴ در طیف ۳-۱۵ سال بود. بیشتر افراد مورد مطالعه از نظر سطح تحصیلات ۱۵۵ نفر (۵۱/۶ درصد) کارشناسی و از نظر شغل ۱۴۵ نفر (۴۸/۳۳ درصد) خانه‌دار بودند. هم‌چنین بیشتر زوجین از نظر تعداد فرزند ۹۰ نفر (۶۰ درصد) دارای ۱ تا ۲ فرزند و میزان آشنایی قبل از ازدواج ۸۹ نفر (۵۹/۳ درصد) کمتر از شش ماه بودند.

اطلاعات توصیفی (میانگین، انحراف معیار، کجی و کشیدگی) متغیرهای طرحواره‌های هیجانی سازگارانه، ناسازگارانه، الگوهای ارتباطی (سازنده متقابل، اجتناب متقابل و توقع/کناره‌گیر)، ابرازگری هیجانی (ابراز هیجان مثبت، ابراز صمیمیت و ابراز هیجان منفی) و اعتماد مربوط به ۳۰۰ نفر در جدول ۱ گزارش شده است.

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش در گروه نمونه (n=۳۰۰)

متغیر	میانگین	انحراف معیار	کمینه-بیشینه	کجی	کشیدگی
طرحواره هیجانی سازگارانه	۴۳/۸۴	۹/۹۹	۶۸-۱۳	-۰/۳۸	۰/۳۳
تأییدطلبی از دیگران	۵/۸۲	۱/۶۸	۸-۲	-۰/۴۳	-۰/۵۶
قابل کنترل بودن	۶/۳۴	۱/۹۸	۱۲-۱	۰/۰۸	۰/۳۶
پذیرش هیجانات	۸/۹۱	۳/۱۶	۱۲-۰	-۱/۱۵	۰/۷۱
توافق عمومی	۲/۹۶	۱/۲۷	۴-۰	-۰/۹۷	-۰/۲۵
ابراز احساسات	۳/۵۸	۱/۹۶	۸-۰	-۰/۶۵	۰/۴۶
قابل درک بودن	۴/۹۱	۲/۳۴	۱۲-۰	۰/۳۴	-۰/۱۱
ارزش‌های والاتر	۶/۲۶	۲/۸۶	۱۰-۰	-۰/۳۵	-۱/۰۱
خودآگاهی هیجانی	۵/۰۴	۲/۷۸	۱۰-۰	۰/۳۱	-۰/۹۹
طرحواره هیجانی ناسازگارانه	۲۸/۹۶	۱۵/۹۰	۵۸-۰	-۰/۳۱	-۱/۰۵
گناه	۷/۰۶	۴/۶۸	۱۲-۰	-۰/۲۵	-۱/۵۷
دیدگاه ساده انگارانه	۶/۰۸	۲/۶۹	۸-۰	-۱/۰۲	-۰/۵۰
نشخوار ذهنی	۴/۵۹	۳/۹۰	۱۵-۰	۰/۸۰	۰/۱۳
سرزنش	۵/۸۶	۲/۹۴	۸-۰	-۱/۰۲	-۰/۵۷
تلاش برای منطقی بودن	۵/۳۷	۳/۷۶	۱۶-۰	۰/۴۸	-۰/۳۹
الگوهای ارتباطی-سازنده متقابل	۵۳/۸۵	۵/۷۹	۶۴-۳۸	-۰/۸۱	۰/۳۲
الگوهای ارتباطی-اجتناب متقابل	۳۷/۷۲	۲/۸۸	۴۶-۳۵	۰/۸۳	-۰/۳۳
الگوهای ارتباطی-توقع/کناره‌گیر	۴۱/۴۳	۳/۸۴	۵۲-۳۵	۰/۲۳	-۰/۵۰
ابراز هیجان مثبت	۲۸/۹۵	۵/۴۷	۳۴-۱۱	-۱/۲۷	۰/۷۵
ابراز صمیمیت	۱۲/۴۵	۲/۹۱	۱۸-۶	۰/۱۴	-۰/۶۱
ابراز هیجان منفی	۱۷/۶۱	۱/۲۴	۲۰-۱۲	-۱/۵۱	۱/۹۹
اعتماد	۸۲/۵۴	۹/۳۳	۱۰۴-۶۱	۰/۰۲	-۰/۵۴
قابلیت اعتماد	۲۳/۳۴	۲/۹۲	۳۰-۱۸	۰/۴۹	-۰/۱۸
پیش‌بینی پذیری	۲۴/۳۱	۲/۸۹	۳۰-۱۸	۰/۱۲	-۰/۶۱
وفاداری	۳۴/۸۹	۴/۹۷	۴۵-۲۴	-۰/۱۰	-۰/۷۷

متغیرهای برون‌زا طرحواره‌های هیجانی سازگارانه و ناسازگارانه به ترتیب دارای میانگین (انحراف معیار)، ۴۳/۸۴ (۹/۹۹) و ۲۸/۹۶ (۱۵/۹۰) بود. متغیرهای میانجی الگوهای ارتباطی سازنده متقابل، اجتناب متقابل، توقع/کناره‌گیر، ابراز هیجان مثبت، ابراز صمیمیت و ابراز هیجان منفی به ترتیب دارای میانگین (انحراف معیار)، ۵۳/۸۵ (۵/۷۹)، ۳۷/۷۲ (۲/۸۸)،

۴۱/۴۳ (۳/۸۴)، ۲۸/۹۵ (۵/۴۷)، ۱۲/۴۵ (۲/۹۱) و ۱۷/۶۱ (۱/۲۴) بود. متغیر درون‌زا اعتماد دارای میانگین (انحراف معیار)، ۸۲/۵۴ (۹/۳۳) بود. سایر یافته‌های توصیفی مربوط به متغیرهای پژوهش در جدول فوق آمده است. قبل از تحلیل داده‌های مربوط به فرضیه‌ها، برای اطمینان از اینکه داده‌های این پژوهش مفروضه‌های زیربنایی مدل معادلات ساختاری را برآورد می

کنند، به بررسی آن‌ها پرداخته شد. بدین منظور پنج مفروضه معادلات ساختاری شامل، داده‌های گمشده^۱، بررسی داده‌های پرت^۲ تک متغیری و چندمتغیری، نرمال بودن^۳ تک متغیری، نرمال بودن چندمتغیری و هم‌خطی چندگانه^۴ مورد بررسی قرار گرفتند که مورد تأیید بودند.

بعد از برقراری پیش‌فرض‌های مهم معادلات ساختاری جهت پاسخ به فرضیه پژوهش براساس رویکرد دو مرحله‌ای آندرسون و گرینگ (۱۹۸۸) صورت پذیرفت. در گام اول، از تحلیل عامل تأییدی (CFA) برای ارزیابی برازش مدل اندازه‌گیری استفاده شد و در گام دوم با بهره‌گیری از روش مدل‌یابی معادلات ساختاری، الگوی ساختاری فرضی مورد آزمون قرار گرفت. جهت برازش مدل فرضی آزمون الگوی پیشنهادی از الگویابی معادلات ساختاری مبتنی بر روش کوواریانس نرم‌افزار AMOS نسخه ۲۴ استفاده شده و پارامترها به روش بیشینه درست‌نمایی (ML) برآورد شدند. الگوی پیشنهادی پژوهش از دو بخش اندازه‌گیری و ساختاری تشکیل شده است.

ارزیابی مدل اندازه‌گیری: بعد از انتخاب نشانگرهای مربوط به مدل فرضی پژوهش، یک تحلیل عاملی تأییدی کلی بر روی متغیرهای پژوهش (طرحواره هیجانی سازگارانه، طرحواره هیجانی ناسازگارانه و اعتماد) اجرا شد (شکل ۱). بنابراین این امکان فراهم شد که با بررسی شاخص‌های برازش تحلیل عاملی تأییدی، صلاحیت مدل اندازه‌گیری انتخاب شده برای متغیرهای مکنون مشخص شود. نتایج مربوط به شاخص‌های برازش مدل اندازه‌گیری پژوهش مشتمل بر سه متغیر (طرحواره هیجانی سازگارانه، طرحواره هیجانی ناسازگارانه و اعتماد) برای هر یک از شاخص‌های پیشنهادی کلانین (۲۰۲۳) شامل $PCFI = ۰/۶۷۳$ ، $PNFI = ۰/۶۴۶$ ، $CFI = ۰/۷۹۹$ ، $IFI = ۰/۸۰۱$ ، $RMSEA = ۰/۱۲۴$ ، $CMIN/DF = ۵/۵۸۱$ و $GFI = ۰/۸۳۰$ به دست آمد (جدول ۲). براساس منطق پیشنهادی کلانین (۲۰۲۳) و $PCFI$ و $PNFI$ بر عدم مقبولیت برازندگی مدل پیشنهادی پژوهش (با شمول طرحواره هیجانی سازگارانه، طرحواره هیجانی ناسازگارانه و اعتماد) با داده‌های جمع‌آوری شده دلالت دارد. طبق دیدگاه وستون و گاری

(۲۰۰۶) از آنجاکه کمتر مدل مفروضی، برازش کامل با داده‌ها نشان می‌دهد، بنابراین، در این مطالعه نیز با انتخاب گام اصلاح مدل از طریق ایجاد چند مسیر کوواریانسی بین باقی مانده‌های خطا برای زوج ماده‌های مدل اندازه‌گیری پژوهش، برای بهبود برازندگی مدل با داده‌ها کمک می‌شود. در ادامه جهت ارتقای مدل با رسم همبستگی بین خطاهای کوواریانس^۵، اصلاح مدل صورت گرفت. البته همسو با دیدگاه میرز و همکاران (۲۰۰۶) از آنجاکه استفاده از گام اصلاح مدل نیازمند توجیه نظری است، در این مطالعه نیز محققان با رعایت ملاحظات تئوریک توجیه کننده انتخاب گام اصلاح مدل، از طریق ایجاد کوواریانس بین باقیمانده‌های خطا برای مدل پیشنهادی، آن مدل را اصلاح کردند. نتایج در این بخش نشان می‌دهد که برای متغیر مکنون طرحواره هیجانی سازگارانه، از طریق ایجاد کوواریانس خطا برای ماده‌های (e10-e14، e12-e13، e13-e16، e13-e15 و e14-e16) و برای متغیر مکنون طرحواره هیجانی ناسازگارانه، از طریق ایجاد کوواریانس خطا برای ماده‌های (e5-e7 و e6-e8) و در مجموع با اصلاحات انجام شده ۷ واحد کاهش در درجه آزادی، مقدار ۳۲۵/۵۱۸ واحد از مجذور خی مدل اصلاح شده کاهش یافت (جدول ۲).

جدول ۲. شاخص‌های برازندگی تحلیل عاملی تأییدی مدل پیشنهادی پژوهش

شاخص‌های برازندگی	پیش از اصلاح	بعد از اصلاح
χ^2	۵۶۳/۶۷۳	۲۳۸/۱۵۵
Df	۱۰۱	۹۴
P-value	<۰/۰۰۱	<۰/۰۰۱
CMIN/df	۵/۵۸۱	۲/۵۳۴
RMSEA	۰/۱۲۴ (۰/۱۱ - ۰/۱۴)	۰/۰۷۲ (۰/۰۶ - ۰/۰۸)
NFI	۰/۸۰۶	۰/۹۴۰
NFI	۰/۶۴۶	۰/۷۰۶
CFI	۰/۷۹۹	۰/۹۳۷
CFI	۰/۶۷۳	۰/۷۳۴
IFI	۰/۸۰۱	۰/۹۳۸
GFI	۰/۸۳۰	۰/۹۱۶

نتایج تحلیل عاملی تأییدی اصلاح شده نشان می‌دهد، تمامی شاخص‌های برازش $IFI = ۰/۹۳۸$ ، $RMSEA = ۰/۰۷۲$ ، $PNFI = ۰/۷۰۶$ ، $PCFI = ۰/۷۳۴$

۴. Multicollinearity

۵. drawing a correlation between the errors

۱. Missing

۲. Outliers

۳. Normality

خی^۱ به‌عنوان شاخص برازندگی مطلق در جدول ۴ گزارش شده است. هر چه مقدار مجذور خی از صفر بزرگتر باشد، برازندگی مدل کمتر می‌شود. مجذور خی معنی‌دار، تفاوت معنی‌دار بین کوواریانس‌های مفروض و مشاهده شده را نشان می‌دهد. با وجود این، چون فرمول مجذور خی، حجم نمونه را در بر دارد، مقدار آن در مورد نمونه‌های بزرگ متورم می‌شود و معمولاً به لحاظ آماری معنی‌دار می‌گردد. به این دلیل بسیاری از پژوهشگران مجذور خی را نسبت به درجه‌آزادی آن (مجذور خی نسبی (CMIN/DF)^۲ مورد بررسی قرار می‌دهند (کالکویت، ۲۰۰۱). در شاخص مجذور کای نسبی مقادیر نزدیک به ۲ و کمتر به‌عنوان ملاکی قراردادی برای برازندگی مدل به حساب می‌آیند. برای بررسی شاخص‌های برازش مدل از چندین شاخص دیگر شامل شاخص برازش نرم پارسیمونس (PNFI)^۳، شاخص برازش مقایسه‌ای (CFI)^۴، شاخص برازش مقایسه‌ای پارسیمونس (PCFI)^۵، شاخص برازش افزایشی (IFI)^۶، شاخص نیکویی برازش (GFI)^۷ و ریشه میانگین مربعات خطای تقریب (RMSEA)^۸ استفاده و در جدول ۴ گزارش شده است.

جدول ۴: شاخص‌های برازندگی الگوی پیشنهادی پژوهش حاضر

شاخص‌های برازندگی	الگوی برازش شده
χ^2	۴۷۹/۲۴۰
Df	۱۸۷
P-value	<۰/۰۰۱
CMIN/df	۲/۵۶۲
RMSEA	۰/۰۷۳ (۰/۰۶ - ۰/۰۸)
NFI	۰/۹۳۵
NFI	۰/۶۹۷
CFI	۰/۹۳۱
CFI	۰/۷۱۸
IFI	۰/۹۳۳
GFI	۰/۹۱۱

CFI= ۰/۹۳۷، GFI= ۰/۹۱۶ و CMIND/DF= ۲/۵۳۴ حاکی از برازش خوب مدل اندازه‌گیری با داده‌هاست و تمامی متغیرهای مشاهده شده دارای بار عاملی بالاتر از ۰/۳ بودند (کلاین، ۲۰۲۳). نشان‌دهنده تأیید بخش اندازه‌گیری الگوی پیشنهادی می‌باشد. در ادامه جدول ۳ بارهای عاملی استاندارد مربوط به نشانگرها در مدل اندازه‌گیری نشان داده شده است.

جدول ۳: ضریب استاندارد شده، خطای استاندارد شده و سطح معناداری متغیرهای مشهود

ضریب استاندارد	خطای استاندارد	مقدار t
طرحواره هیجانی سازگارانه		
تأییدطلبی از دیگران	۰/۶۵۹	-
قابل کنترل بودن	۰/۴۳۹	۵/۷۰۵
پذیرش هیجانات	۰/۵۷۴	۶/۹۰۵
توافق عمومی	۰/۵۶۴	۶/۸۱۹
ابراز احساسات	۰/۳۹۳	۵/۱۸۹
قابل درک بودن	۰/۵۴۱	۵/۹۲۰
ارزش‌های والتر	۰/۴۴۰	۵/۱۱۸
خودآگاهی هیجانی	۰/۳۵۳	۴/۷۵۹
طرحواره هیجانی ناسازگارانه		
گناه	۰/۹۴۳	-
دیدگاه ساده انگارانه	۰/۸۶۸	۲۲/۴۷۳
نشخوار ذهنی	۰/۷۷۰	۱۷/۶۱۲
سرزنش	۰/۷۸۱	۱۷/۸۹۸
تلاش برای منطقی بودن	۰/۸۲۵	۲۰/۲۳۹
اعتماد		
قابلیت اعتماد	۰/۷۵۴	-
پیش‌بینی پذیری	۰/۸۵۷	۱۲/۶۳۰
وفاداری	۰/۷۴۱	۱۱/۹۱۶

ضرایب استاندارد شده، خطای استاندارد شده و سطح معناداری برای هر کدام از متغیرهای مشهود در مدل اندازه‌گیری در جدول ۴ گزارش شده است. تمامی ضرایب در سطح $P < ۰/۰۰۱$ معنادار هستند. در نهایت مدل اندازه‌گیری نهایی پژوهش به شرح زیر می‌باشد.

نتایج برازندگی مدل پیشنهادی پژوهش در جدول ۴ ارائه شده است. برازش الگوی پیشنهادی با داده‌ها براساس شاخص‌های برازندگی از جمله مجذور

۵. Parsimonious Comparative Fit Index

۶. Incremental fit index

۷. Goodness of Fit Index

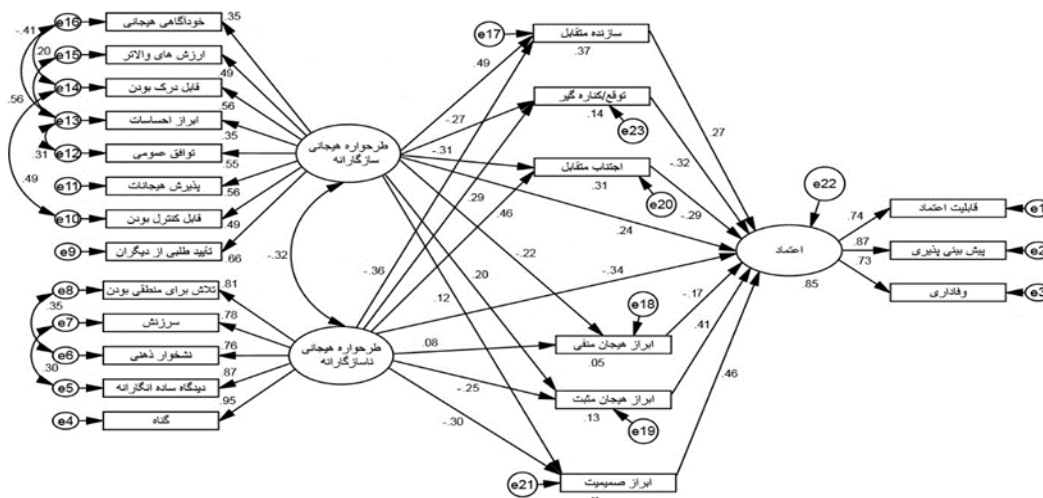
۸. Root Mean Square Error of Approximation

۱. Chi- Square

۲. Chi-square/degree-of-freedom ratio

۳. Parsimonious Normed Fit Index

۴. Comparative Fit Index

شکل ۱. ارزیابی مدل اندازه‌گیری مطالعه حاضر

همانطور که نتایج مندرج در جدول ۴ نشان می‌دهد، شاخص‌های برازش
 $CMIN/DF = 2/562$, $PNFI = 0/697$, $PCFI = 0/718$,
 $GFI = 0/911$, $CFI = 0/931$, $IFI = 0/933$, $RMSEA = 0/073$
 از برازش خوب مدل پیشنهادی با داده‌هاست. بنابراین مدل پیشنهادی از

برازندگی مطلوبی برخوردار است. بنابراین با توجه به شاخص‌های برآورد
 شده، نتایج نشان می‌دهد رابطه مدل ساختاری اعتماد براساس طرحواره‌های
 هیجانی با میانجی‌گری الگوهای ارتباطی و ابرازگری هیجانی برازش دارد.

جدول ۵. ضرایب استاندارد مسیرهای الگوی پیشنهادی پژوهش

مسیر	ضرایب استاندارد	خطای معیار	نسبت بحرانی	مقدار احتمال (P)
طرحواره هیجانی سازگارانه → اعتماد	۰/۲۴۱	۰/۰۳۶	۴/۵۴۰	<۰/۰۰۱
طرحواره هیجانی سازگارانه → الگو ارتباطی-سازنده متقابل	۰/۴۹۱	۰/۱۱۳	۶/۶۷۲	<۰/۰۰۱
طرحواره هیجانی سازگارانه → الگو ارتباطی-اجتناب متقابل	-۰/۳۱۳	۰/۱۰۱	-۴/۵۲۱	<۰/۰۰۱
طرحواره هیجانی سازگارانه → الگو ارتباطی-توقع/کناره‌گیر	-۰/۲۶۸	۰/۰۶۹	-۳/۴۸۷	<۰/۰۰۱
طرحواره هیجانی سازگارانه → ابراز هیجان مثبت	۰/۱۹۷	۰/۰۲۷	۲/۵۰۲	۰/۰۱۶
طرحواره هیجانی سازگارانه → ابراز صمیمیت	۰/۱۲۱	۰/۱۱۵	۱/۵۹۵	۰/۱۱۲
طرحواره هیجانی سازگارانه → ابراز هیجان منفی	-۰/۲۲۰	۰/۰۶۹	-۲/۸۸۵	۰/۰۰۴
طرحواره هیجانی ناسازگارانه → اعتماد	-۰/۳۳۸	۰/۰۷۲	-۵/۴۱۰	<۰/۰۰۱
طرحواره هیجانی ناسازگارانه → الگو ارتباطی-سازنده متقابل	-۰/۳۵۹	۰/۱۲۷	-۵/۲۴۱	<۰/۰۰۱
طرحواره هیجانی ناسازگارانه → الگو ارتباطی-اجتناب متقابل	۰/۴۶۰	۰/۱۲۳	۶/۳۴۸	<۰/۰۰۱
طرحواره هیجانی ناسازگارانه → الگو ارتباطی-توقع/کناره‌گیر	۰/۲۹۴	۰/۰۸۶	۳/۷۳۱	<۰/۰۰۱
طرحواره هیجانی ناسازگارانه → ابراز هیجان مثبت	-۰/۲۴۷	۰/۰۳۴	-۵/۰۹۴	<۰/۰۰۱
طرحواره هیجانی ناسازگارانه → ابراز صمیمیت	-۰/۳۰۱	۰/۱۲۲	-۴/۲۸۱	<۰/۰۰۱
طرحواره هیجانی ناسازگارانه → ابراز هیجان منفی	۰/۰۸۳	۰/۱۱۱	۰/۶۷۶	۰/۴۹۹
الگو ارتباطی-سازنده متقابل → اعتماد	۰/۲۷۴	۰/۰۹۶	۳/۶۳۹	<۰/۰۰۱
الگو ارتباطی-اجتناب متقابل → اعتماد	-۰/۲۹۲	۰/۱۱۳	-۳/۹۶۱	<۰/۰۰۱
الگو ارتباطی-توقع/کناره‌گیر → اعتماد	-۰/۳۱۹	۰/۱۰۸	-۴/۵۳۷	<۰/۰۰۱
ابراز هیجان مثبت → اعتماد	۰/۴۱۲	۰/۱۵۳	۵/۷۳۶	<۰/۰۰۱
ابراز صمیمیت → اعتماد	۰/۴۶۲	۰/۱۲۱	۶/۰۵۹	<۰/۰۰۱
ابراز هیجان منفی → اعتماد	-۰/۱۷۱	۰/۰۷۳	-۲/۸۷۵	۰/۰۰۵

آسیب دیده از خیانت اثر مثبت و معنادار داشتند. همچنین ابراز هیجان منفی ($\beta = -0.171, P = 0.005$) بر اعتماد در زوجین آسیب دیده از خیانت اثر منفی و معنادار داشت.

یافته‌های مربوط به فرضیه‌های روابط غیرمستقیم (واسطه‌ای): در ادامه نتایج حاصل از روابط واسطه‌ای با استفاده از آزمون بوت استرپ در برنامه MACRO پریچر و هایز (۲۰۰۸) به جهت آزمودن مسیر واسطه‌ای در جدول ۶ نشان داده شده است. در الگوی نهایی پژوهش حاضر ۱۲ مسیر غیر مستقیم یا واسطه‌ای وجود دارد. برای تعیین معناداری رابطه واسطه‌ای و اثر غیر مستقیم متغیر مستقل بر متغیر وابسته از طریق میانجی از روش بوت استرپ^۱ استفاده گردیده است. نتایج بوت استرپ برای مسیر واسطه‌ای الگوی نهایی پژوهش حاضر را می‌توان در جدول ۶ مشاهده نمود. در جدول ۶ منظور از داده^۲، اثر غیر مستقیم در نمونه اصلی؛ و بوت^۳، میانگین برآورد اثر غیر مستقیم در نمونه‌های بوت استرپ است. همچنین، در این جدول، سوگیری^۴، بیانگر تفاضل بین داده و بوت و خطای معیار نیز نشان دهنده انحراف معیار برآوردهای غیر مستقیم در نمونه‌های بوت استرپ است.

برای بررسی فرضیه‌های مربوط به روابط مستقیم متغیرها، با استفاده از ضرایب استاندارد مسیرها در مدل نهایی پژوهش، ابتدا یافته‌های فرضیه‌های (مسیرهای) مستقیم مورد بررسی قرار می‌گیرند. سپس یافته‌های مربوط به مسیرهای غیرمستقیم (میانجی) گزارش می‌شوند.

براساس نتایج مندرج در جدول ۵ طرحواره هیجانی سازگاران بر اعتماد در زوجین آسیب‌دیده از خیانت اثر مثبت و معنادار وجود داشت ($P < 0.001, \beta = 0.241$). بنابراین طرحواره‌های هیجانی سازگاران بر اعتماد در زوجین آسیب‌دیده از خیانت اثر مستقیم دارد.

طرحواره هیجانی ناسازگاران بر اعتماد در زوجین آسیب‌دیده از خیانت اثر منفی و معنادار داشت ($P < 0.001, \beta = -0.338$). بنابراین طرحواره‌های هیجانی ناسازگاران بر اعتماد در زوجین آسیب‌دیده از خیانت اثر مستقیم دارد. همچنین الگو ارتباطی سازنده متقابل بر اعتماد در زوجین آسیب‌دیده از خیانت اثر مثبت و معنادار داشت ($P < 0.001, \beta = 0.274$). همچنین الگو ارتباطی اجتناب متقابل ($P < 0.001, \beta = -0.292$) و الگو ارتباطی توقع/کناره‌گیر ($P < 0.001, \beta = -0.319$) بر اعتماد در زوجین آسیب‌دیده از خیانت اثر منفی و معنادار داشتند.

براساس نتایج مندرج در جدول شماره ۵ ابراز هیجان مثبت ($P < 0.001$)، $\beta = 0.412$ و ابراز صمیمیت ($P < 0.001, \beta = 0.462$) بر اعتماد در زوجین

جدول ۶. نتایج بوت استرپ برای مسیر غیرمستقیم الگوی پیشنهادی

اثر کل	اثر غیرمستقیم						مسیر
	مقدار احتمال	حد بالا	حد پایین	خطا	سوگیری	بوت	
۰/۳۷۵**	<۰/۰۰۱	۰/۱۸۸	۰/۰۸۳	۰/۰۲۷۱	۰/۰۰۰۱	۰/۱۳۵	طرحواره هیجانی سازگاران به خوداعتماد از طریق الگو ارتباطی-سازنده متقابل
۰/۳۳۲**	<۰/۰۰۱	۰/۱۲۸	۰/۰۴۶	۰/۰۱۰۶	۰/۰۰۰۲	۰/۰۹۲	طرحواره هیجانی سازگاران به خوداعتماد از طریق الگو ارتباطی-اجتناب متقابل
۰/۳۲۶**	۰/۰۰۴	۰/۱۱۰	۰/۰۳۴	۰/۰۰۹۳	۰/۰۰۰۱	۰/۰۸۶	طرحواره هیجانی سازگاران به خوداعتماد از طریق الگو ارتباطی-توقع/کناره‌گیر
۰/۳۲۲**	۰/۰۰۵	۰/۱۱۰	۰/۰۳۳	۰/۰۰۹۰	۰/۰۰۰۲	۰/۰۸۱	طرحواره هیجانی سازگاران به خوداعتماد از طریق ابراز هیجان مثبت
۰/۲۹۵**	۰/۲۲۰	۰/۱۲۴	-۰/۰۱۴	۰/۰۱۱۳	۰/۰۰۲۰	۰/۰۵۴	طرحواره هیجانی سازگاران به خوداعتماد از طریق ابراز صمیمیت
۰/۲۷۷**	۰/۳۱۳	۰/۰۹۷	-۰/۰۳۵	۰/۰۱۵۳	۰/۰۰۱۲	۰/۰۳۶	طرحواره هیجانی سازگاران به خوداعتماد از طریق ابراز هیجان منفی
-۰/۴۳۶**	<۰/۰۰۱	-۰/۰۵۸	-۰/۱۴۷	۰/۰۱۰۰	۰/۰۰۰۲	-۰/۰۹۹	طرحواره هیجانی ناسازگاران به خوداعتماد از طریق الگو ارتباطی-سازنده متقابل
-۰/۴۷۲**	<۰/۰۰۱	-۰/۰۶۶	-۰/۲۰۳	۰/۰۲۷۰	۰/۰۰۰۱	-۰/۱۳۴	طرحواره هیجانی ناسازگاران به خوداعتماد از طریق الگو ارتباطی-اجتناب متقابل
-۰/۴۳۱**	<۰/۰۰۱	-۰/۰۲۷	-۰/۱۴۳	۰/۰۰۹۵	۰/۰۰۰۵	-۰/۰۹۳	طرحواره هیجانی ناسازگاران به خوداعتماد از طریق الگو ارتباطی-توقع/کناره‌گیر
-۰/۴۳۹**	<۰/۰۰۱	-۰/۰۶۹	-۰/۱۹۴	۰/۰۲۵۵	۰/۰۰۰۳	-۰/۱۰۱	طرحواره هیجانی ناسازگاران به خوداعتماد از طریق ابراز هیجان مثبت
-۰/۴۷۷**	<۰/۰۰۱	-۰/۰۹۴	-۰/۲۲۷	۰/۰۳۰۹	۰/۰۰۰۱	-۰/۱۳۹	طرحواره هیجانی ناسازگاران به خوداعتماد از طریق ابراز صمیمیت
-۰/۳۵۱**	۰/۶۹۱	۰/۰۲۳	-۰/۰۴۶	۰/۰۰۴۱	۰/۰۰۰۷	-۰/۰۱۳	طرحواره هیجانی ناسازگاران به خوداعتماد از طریق ابراز هیجان منفی

^۳. Boot

^۴. Bias

^۱. Bootstrap

^۲. Data

نتایج آزمون بوت استرپ در جدول ۶ نشان می‌دهد که اثر غیرمستقیم طرحواره هیجانی سازگارانه بر اعتماد در زوجین آسیب‌دیده از خیانت از طریق الگو ارتباطی سازنده متقابل برابر $0/1346$ به دست آمد همچنین این میزان برای الگوی ارتباطی اجتناب متقابل برابر $0/0916$ و برای الگوی توقع/کناره‌گیر برابر $0/0856$ به دست آمد که با توجه به دو حد بالا و پایین هر ۳ مسیر غیرمستقیم معنادار بود.

نتایج آزمون بوت استرپ نشان داد که اثر غیرمستقیم طرحواره هیجانی سازگارانه بر اعتماد در زوجین آسیب‌دیده از خیانت از طریق ابراز هیجان مثبت، برابر $0/0814$ ، ابراز هیجان منفی برابر $0/0365$ و ابراز صمیمیت برابر $0/0540$ به دست آمد. همانطور که نتایج حد بالا و پایین نشان می‌دهد اثر غیرمستقیم برای دو متغیر ابراز هیجان منفی و ابراز صمیمیت معنادار نبود درحالی‌که این میزان برای ابراز هیجان مثبت معنادار بود و متغیر ابراز صمیمیت و ابراز هیجان منفی نقش میانجی نداشته‌اند. همچنین نتایج آزمون بوت استرپ در جدول ۶ نشان داد که اثر غیرمستقیم طرحواره هیجانی ناسازگارانه بر اعتماد در زوجین آسیب‌دیده از خیانت از طریق الگوی ارتباطی سازنده متقابل برابر $0/0986$ ، الگوی ارتباطی اجتناب متقابل برابر $0/1343$ و برای الگوی ارتباطی توقع/کناره‌گیر برابر $0/0933$ به دست آمد که با توجه به دو حد بالا و پایین همه مسیرهای غیرمستقیم معنادار بودند. نتایج آزمون بوت استرپ نشان داد که اثر غیرمستقیم طرحواره هیجانی ناسازگارانه بر اعتماد در زوجین آسیب‌دیده از خیانت از طریق ابراز هیجان مثبت برابر $0/1015$ ، ابراز هیجان منفی برابر $0/0135$ و ابراز صمیمیت برابر $0/1390$ به دست آمد که با توجه به دو حد بالا و پایین مسیرهای ابراز هیجان مثبت و ابراز صمیمیت معنادار و مسیر ابراز هیجان منفی غیرمعنادار بود.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف ارائه الگوی اعتماد در زوجین آسیب‌دیده از خیانت بر اساس طرحواره‌های هیجانی با میانجی‌گری الگوهای ارتباطی و ابرازگری هیجانی انجام شد. یکی از یافته‌های پژوهش حاضر این بود که طرحواره‌های هیجانی سازگارانه بر اعتماد زوجین اثر مثبت و معنی‌داری داشت. این یافته با نتایج مطالعات امیری‌نژاد و همکاران، (۱۴۰۰) و فتاحی و همکاران، (۱۴۰۰) همسو بود. در تبیین این یافته می‌توان گفت

طرحواره‌های هیجانی سازگارانه با مشخص کردن مؤلفه‌ها و فاکتورهای زیربنایی شکل‌گیری شخصیت انسان‌ها که در نهایت رفتار ویژه‌ای را در آن‌ها به دنبال دارد، سبب می‌شوند افراد آگاهی بیشتری از خود داشته باشند، این امر نیز در اتخاذ تصمیم‌های مناسب آنان را یاری می‌کند (امیری‌نژاد و همکاران، ۱۴۰۰). در این زمینه پژوهشگران معتقدند که طرحواره‌های هیجانی سازگارانه با آگاهی‌بخشی به زوجین می‌تواند آنان را از قرار گرفتن در چالشی ناخواسته بازداری کند و به همین سبب استفاده از طرحواره‌های هیجانی سازگارانه در زوجین می‌تواند اعتماد در آن‌ها را تقویت کند (فتاحی و همکاران، ۱۴۰۰). به عقیده لیهی (۲۰۱۹) اختلالات هیجانی مانند خیانت، اغلب ناشی از ارزیابی و تفسیر شخص از احساسات خود و راهبردهای بکار رفته برای مقابله با این هیجانات است. طرحواره‌های هیجانی به طرح‌ها، روش‌ها و راهبردهای استفاده شده توسط یک فرد در پاسخ به یک هیجان اطلاق می‌شود و بیانگر این است که ممکن است افراد در چگونگی مفهوم‌پردازی هیجاناتشان با یکدیگر متفاوت باشند و یا به عبارتی بهتر، افراد طرحواره‌های متفاوتی در مورد هیجاناتشان دارند. این طرحواره‌ها منعکس‌کننده شیوه‌های تجربه نمودن هیجانات توسط افراد بوده و باوری است که آن‌ها به دنبال برانگیخته شدن هیجانات ناخوشایند در مورد طرح مناسب برای اقدام یا چگونگی عمل کردن در برابر چنین هیجاناتی در ذهن دارند. بنابراین زمانی که افراد از طرحواره‌های هیجانی سازگارانه مانند خودآگاهی هیجانی، قابل درک بودن، توافق عمومی، پذیرش هیجانات، ابراز احساسات و ... استفاده می‌کنند و شناخت کافی از این طرحواره‌ها دارند می‌توانند اعتماد را در روابط زناشویی خود تقویت کنند و از هیجانات ناخوشایند مانند خیانت دوری کنند و به نوعی با وجود طرحواره‌های هیجانی سازگارانه اعتماد را در خود تقویت کنند.

یکی دیگر از یافته‌های این مطالعه این بود که طرحواره‌های هیجانی ناسازگارانه بر اعتماد زوجین اثر منفی، مستقیم و معنی‌داری داشتند. به این صورت که طرحواره‌های هیجانی ناسازگار پیش‌بینی‌کننده منفی اعتماد در زوجین بودند. بنابراین این فرضیه پژوهش مبنی بر اثر مستقیم طرحواره‌های هیجانی ناسازگارانه بر اعتماد زوجین مورد تأیید قرار گرفت. این یافته با نتایج مطالعات پیشین (سلطانی و همکاران، ۱۴۰۰؛ باگ و همکاران، ۲۰۱۹) همسو بود. در تبیین این یافته می‌توان گفت که اساساً طرحواره‌های ناسازگار موجب سوگیری در تفسیر رویدادها می‌شوند. این سوگیری‌ها در

آسیب‌شناسی روانی به صورت سوء تفاهم‌ها، نگرش‌های تحریف‌شده، فرض‌های نادرست، هدف‌ها و چشم‌داشت‌های غیرواقع‌بینانه در همسران پدید می‌آیند و این سوء برداشت‌ها بر ادراک‌ها و ارزیابی‌های بعدی (زندگی مشترک) تأثیر می‌گذارند و عدم اعتماد را در پی خواهند داشت، زیرا طرحواره‌ها در مسیر زندگی تداوم دارند و بر چگونگی رابطه فرد با خود و دیگران (به ویژه شریک زندگی) تأثیر دارند. از آنجا که طرحواره‌های ناسازگار ناکارآمد هستند، ناخشنودی و عدم اعتماد در روابط زناشویی را در پی دارند و زمینه را برای جدایی فراهم می‌کنند (سلطانی و همکاران، ۱۴۰۰). از سوی دیگر می‌توان اظهار داشت که روابط فرازناشویی مجموعه‌ای از رفتارهایی در نظر گرفته می‌شود که به وسیله آن، یک همسر از ارتباط معمول با همسر خود تخطی می‌کند و اقدام به تعامل با فرد دیگری غیر از همسر می‌کند و در حقیقت این نقض تعهد زناشویی عدم اعتماد را به وجود می‌آورد که به حسادت و رقابت منجر می‌شود.

یکی دیگر از یافته‌های این مطالعه این بود که الگوهای ارتباطی بر اعتماد در زوجین اثر مستقیم و معنی‌داری دارد. بنابراین این فرضیه پژوهش مبنی بر اثر مستقیم الگوهای ارتباطی بر اعتماد زوجین مورد تأیید قرار گرفت. این یافته با نتایج پژوهش‌های پیشین همسو است (آقابزرگی و همکاران، ۱۳۹۸؛ احمدی‌منش و صدری، ۱۴۰۰؛ جیتارو، ۲۰۲۰؛ اوموتوشو آدوبیگا، ۲۰۲۱). همسو با نتایج این پژوهش و مطالعات پیشین می‌توان گفت الگوهای ارتباطی که زوجین انتخاب می‌کنند با اعتماد زناشویی مرتبط است؛ یعنی زمانی که زوجین در یک سیستم ارتباط متقابل قرار می‌گیرند، چنانچه الگوی مراوده‌ای سالمی را انتخاب کنند، میزان اعتماد در زندگی زناشویی در حد قابل توجهی افزایش می‌یابد. با توجه به این یافته می‌توان گفت زمانی که ابزارها و راه‌های کاهش اعتماد در زندگی زوجین راه یابد باعث می‌شود که آن‌ها در به‌کارگیری الگوی مراوده‌ای سالم شکست بخورند (آقابزرگی و همکاران، ۱۳۹۸). در تبیین این یافته بر اساس نظریه سبک دلبستگی علت الگوهای ارتباطی سالم، برخورداری زوجین از سبک دلبستگی ایمن در کودکی است. به عبارتی می‌توان انواع نشانه‌های دلبستگی ایمن در بزرگسالی را پایدار بودن روابط پایدار و قابل اعتماد، خودباوری، سهولت در به اشتراک گذاشتن احساسات با دوستان و جستجوی حمایت اجتماعی برشمرد، بنابراین اعتماد به خود و اعتماد به دیگران دو ویژگی افراد دارای دلبسته ایمن هستند (احمدی‌منش و صدری،

۱۴۰۰). یکی دیگر از یافته‌های این مطالعه این بود که ابرازگری هیجانی بر اعتماد زوجین اثر مستقیم و معنی‌داری دارد، به این معنی که هرچه ابراز هیجانات در گروه نمونه بهتر باشد، اعتماد بیشتری در میان زوجین وجود دارد. بنابراین این فرضیه پژوهش مبنی بر اثر مستقیم ابرازگری هیجانی بر اعتماد در زوجین آسیب‌دیده از خیانت مورد تأیید قرار گرفت. این یافته با نتایج پژوهش‌های پیشین همسو بود (روستا و همکاران، ۱۳۹۸؛ سیدموسوی و محرمی، ۱۳۹۸؛ شاپیرو و گاتمن، ۲۰۱۵؛ ژاویانگ و مارتز، ۲۰۱۸). بر اساس نتایج این مطالعه و همچنین مطالعات پیشین می‌توان گفت که ابرازگری مثبت هیجان با اعتماد و سازگاری زناشویی رابطه مثبت و معنی‌دار و ابرازگری منفی با بی‌اعتمادی و عدم سازگاری در زوجین در ارتباط بود. در تبیین این یافته می‌توان گفت که موفقیت زندگی زوجین وابسته به موفقیت آن‌ها در کسب اعتماد زناشویی است و نحوه ابراز هیجان و میزان صمیمیت زناشویی که از ارکان اساسی زندگی مشترک است، می‌تواند میزان تاب‌آوری، تأمل و راه‌حل مسائل را در روابط زناشویی فراهم سازد (روستا و همکاران، ۱۳۹۸). از سویی باید عنوان کرد که ابرازگری مناسب در موقعیت‌های متفاوت یکی از مهارت‌های مورد نیاز زوج‌هاست. علاوه بر اظهار هیجان، تناسب هیجان در موقعیت‌های متفاوت مطرح می‌گردد، زیرا از مهم‌ترین متغیرهای مرتبط با اعتماد زناشویی، درک متقابل و تفاهم، ابرازگری هیجان و سازگاری زناشویی زوج‌هاست.

یکی دیگر از یافته‌های این مطالعه این بود که طرحواره‌های هیجانی سازگاران بر اعتماد زوجین آسیب‌دیده از خیانت با میانجی‌گری الگوهای ارتباطی اثر غیرمستقیم و معنی‌داری دارد. بنابراین این فرضیه پژوهش مبنی بر اثر غیرمستقیم طرحواره‌های هیجانی ناسازگاران بر اعتماد زوجین آسیب‌دیده از خیانت با میانجی‌گری الگوهای ارتباطی مورد تأیید قرار گرفت. مطالعه‌ای که عیناً به بررسی این فرضیه پردازد یافت نشد، اما می‌توان گفت با پژوهش‌های نزدیک به این یافته (امیری‌نژاد و همکاران، ۱۴۰۰؛ شغلی و قنبری، ۱۴۰۰؛ فتحی و همکاران، ۱۴۰۰؛ مک‌دونالد و همکاران، ۲۰۱۶؛ لی و همکاران، ۲۰۱۹) همخوان بود. در تبیین این یافته گاتمن (۱۹۹۴) بیان می‌کند که تعامل و دوستی مثبت کلید رضایت و اعتماد زناشویی و پیش‌بینی ثبات و وفاداری زناشویی در طول زمان است. ازدواج و زندگی خانوادگی ثابت ویژگی‌های منحصر به فرد انسان است که آن‌ها را به عنصری جدایی‌ناپذیر از زندگی اجتماعی تبدیل می‌کند. ازدواج به

عنوان یک نهاد نقش مهمی در کمک به دو فرد داشتن رشد شخصی و غنی‌سازی از زندگی خانوادگی دارد. بنابراین ارتباطات یک عنصر اساسی است که بر تمام تمایلات انسانی تأثیر می‌گذارد و یک عامل مهم تعیین‌کننده در کیفیت روابط بین همسران و اعتماد زناشویی است. در واقع الگوهای ارتباطی نقش عمده‌ای در اعتماد زناشویی و صمیمیت بین زوجین دارند. زوج‌هایی که اوقات فراغت بیشتری را با هم می‌گذرانند و سرگرمی‌های مشترکی دارند و همچنین ارتباط کلامی یا احساسی بیشتری انجام می‌دهند، اعتماد زناشویی بیشتری را تجربه می‌کنند (شغلی و قنبری، ۱۴۰۰).

یکی دیگر از یافته‌های پژوهش حاضر این بود که طرحواره‌های هیجانی سازگاران از طریق ابراز هیجان مثبت اثر غیرمستقیم و معنی‌داری بر اعتماد زوجین داشتند، این در حالی بود که دو مؤلفه ابراز هیجان منفی و ابراز صمیمیت نقش واسطه‌ای نداشتند. بنابراین این فرضیه پژوهش مبنی بر اثر غیرمستقیم طرحواره‌های هیجانی سازگاران بر اعتماد زوجین با میانجی‌گری ابرازگری هیجانی مورد تأیید قرار گرفت. پژوهشی که عیناً به بررسی این یافته پردازد یافت نشد، اما می‌توان گفت با پژوهش‌های نزدیک به این یافته مانند عرب و همکاران (۱۳۹۶)، برومندراد (۱۳۹۹) و فاستینو و واسکو (۲۰۲۱) همسو بود. بر اساس نتایج این مطالعات طرحواره‌های هیجانی سازگاران موجب ارتقای صمیمیت زناشویی و کاهش دل‌زدگی و خیانت زناشویی می‌شود که می‌توان گفت با نتایج این مطالعه همخوان است. به اعتقاد پژوهشگران طرحواره‌های هیجانی نقش مهمی در کاهش تجربه استرس و ابرازگری هیجان دارند. همچنین تصور می‌شود که افکار منفی یا تفسیرهای تحریف‌شده، از فعال شدن باورهای منفی انباشته شده در حافظه بلندمدت، نشأت می‌گیرند (عرفان و همکاران، ۲۰۱۸). لذا در توجیه این یافته می‌توان گفت مطالعات لیهی (۲۰۱۹؛ ۲۰۲۲) تأیید می‌کند که طرحواره‌ها، باورهای فرد و ارائه‌کننده تفسیر، ابراز، ارزیابی و انتساب در مورد هیجان است که به دنبال آن راهبردهای تنظیم هیجان به وجود می‌آید که ممکن است کارآمد یا ناکارآمد باشد. از آنجایی که تأکید عمده طرحواره‌ها بر روی هیجانات است و استفاده از تکنیک‌های تجربی و هیجانی قسمت اعظمی از رویکرد طرحواره هیجانی را در بر می‌گیرد، لذا به نظر می‌رسد وجود طرحواره‌های هیجانی مثبت کمک می‌کند تا فرد نسبت به هیجانات خود آگاهی یافته، آن‌ها را بپذیرد و بهتر بتواند هیجانات خود را ابراز و تنظیم کند.

یکی دیگر از یافته‌های پژوهش حاضر این بود که اثر غیرمستقیم طرحواره هیجانی سازگاران بر اعتماد در زوجین آسیب‌دیده از خیانت از طریق الگو ارتباطی سازنده متقابل، اجتناب متقابل و توقع/کناره‌گیر با توجه به دو حد بالا و پایین هر ۳ مسیر معنادار بود. بنابراین این فرضیه پژوهش مورد تأیید واقع شده است. مطالعه‌ای که عیناً به بررسی این فرضیه پردازد یافت نشد، اما می‌توان گفت با پژوهش‌های نزدیک به این یافته (شیرمردی و همکاران، ۱۳۹۵؛ سلطانی و همکاران، ۱۴۰۰؛ شغلی و قنبری، ۱۴۰۰؛ باگ و همکاران، ۲۰۱۹) همخوان بود. در تبیین این یافته می‌توان گفت که مشخصه‌هایی مانند باورها، عقاید، ارزش‌ها، قوانین و قیود خانواده که نوعی التزام ایجاد می‌کند، طرحواره‌های هیجانی منفی را تقویت می‌کند و در نتیجه اعتماد در زوجین کاهش می‌یابد. بنابراین توصیه می‌شود که خانواده‌ها ضمن استفاده از الگوی گفت و شنود بر شکل طرحواره هیجانی مثبت و کاهش طرحواره منفی تأکید کنند. بر اساس آنچه در یافته‌ها آمده است، خیانت، طرحواره منفی را فعال می‌کند و این طرحواره منجر به کاهش بی‌اعتمادی در زوجین می‌شود (شیرمردی و همکاران، ۱۳۹۵). وجود طرحواره‌های هیجانی ناسازگار در شرایط هیجانی و همچنین تجارب ناخوشایند، موقعیت‌هایی مانند ترس، خشم و... می‌تواند سبب بی‌اعتمادی و در نتیجه خیانت زناشویی شود. همچنین می‌تواند نوعی بدبینی در افراد نسبت به دیگران ایجاد کند و در نتیجه نگاه فرد را نسبت به دیگران منفی نماید و میزان پذیرش اجتماعی را کاهش دهد و در نتیجه آن به دلیل انزوایی، عدم اعتماد هم متأثر می‌شود. لذا در اینجا است که شناسایی دقیق الگوهای ارتباطی خانواده و طرحواره‌های هیجانی منفی و مثبت در چگونگی اعتماد زوجین و خیانت زناشویی از اهمیت بالایی برخوردارند (باگ و همکاران، ۲۰۱۹). در توجیه این یافته باید عنوان کرد که افراد معتقد به طرحواره‌های هیجانی ناسازگاران، در زمینه‌های مختلف زندگی شکست خواهند خورد و نمی‌توانند به اندازه دیگران شایستگی داشته باشند. از طرفی ارتباطات و الگوهای ارتباطی یک عنصر اساسی در ازدواج و روابط زوجین است. به این معنی که همه افراد دارای سبک ارتباطی منحصر به فردی هستند و هنگامی که در اوایل رابطه زناشویی شناخته نشوند و به کار گرفته نشوند، می‌توانند باعث آسیب و بی‌ثباتی شوند. از این رو وجود الگوهای ارتباطی مؤثر یکی از مهم‌ترین عوامل در تداوم ازدواج است (شغلی و قنبری، ۱۴۰۰). بنابراین در توجیه این یافته پژوهش می‌توان گفت که طرحواره‌های

هیجانی ناسازگار به خودی خود موجب اختلال در روابط زوجین می‌شوند و میزان اعتماد را در زوجین کاهش می‌دهند که همین امر موجب گرایش زوجین به خیانت می‌شود.

یکی دیگر از یافته‌های پژوهش حاضر این بود که طرحواره‌های هیجانی بر ابرازگری هیجانی زوجین اثر مستقیم و معنی‌داری دارد. بنابراین این فرضیه پژوهش مبنی بر اثر غیر مستقیم طرحواره‌های هیجانی ناسازگارانه بر اعتماد زوجین با میانجی‌گری ابرازگری هیجانی مورد تأیید قرار گرفت. پژوهشی که عیناً به بررسی این یافته پیرامون دریافت نشد، اما می‌توان گفت با پژوهش‌های نزدیک به این یافته مانند عرب و همکاران (۱۳۹۶)، برومندراد (۱۳۹۹) و فاستینو و واسکو (۲۰۲۱) همسو بود. طرحواره‌ها را می‌توان ساختارهایی برای بازیابی مفاهیم کلی ذخیره شده در حافظه یا مجموعه سازمان‌یافته‌ای از اطلاعات، باورها و فرض‌ها دانست که می‌توانند میزان نگرانی را با توجه به باورهای منفی کاهش داده و بر ابراز هیجان تأثیرگذار باشد. مدل فراشناخت، بر این اصل استوار است که اختلال‌های هیجانی ناشی از باورها، تفاسیر و راهبردهای به کار گرفته شده برای مقابله با هیجان‌ها می‌باشند. بنابراین اولین گام در این مدل، توجه به هیجان و نام‌گذاری آن است. گام بعدی، اجتناب هیجانی و شناختی از هیجان می‌باشد که هم به صورت طبیعی است مانند: پذیرش، ابراز، اعتباریابی و یادگیری از هیجان و هم به صورت دردسرساز نظیر تجزیه و تفسیرهای منفی از هیجان (عرفان و همکاران، ۲۰۱۸). بنابراین می‌توان گفت طرحواره‌های هیجانی عامل بسیار قدرتمند در ابرازگری هیجانی هستند، به‌طوری که نقش آن‌ها در مشکلات روانشناختی مختلف مانند روابط فراشناختی تأیید شده است. در تبیین این یافته می‌توان گفت افرادی که طرحواره‌هایشان در حوزه اعتماد، احترام متقابل و خویشتن‌داری محدودیت دارند، به اندازه کافی رشد نکرده‌اند. آن‌ها ممکن است درباره اعتماد و احترام به حقوق دیگران، ابراز صمیمیت، همکاری کردن، متعهد بودن، ابراز هیجان مثبت، یا دستیابی به اهداف بلندمدت مشکل داشته باشند؛ علاوه بر این، چنین افرادی اغلب خودخواه، بی‌مسئولیت یا خودشیفته به نظر می‌رسند. این افراد در دوران کودکی، نیازی نداشته‌اند از قوانینی پیروی کنند که دیگران از آن تبعیت می‌کردند. آن‌ها در دوران کودکی ملاحظه دیگران را نمی‌کردند و خویشتن‌دار نبودند (فاستینو و واسکو، ۲۰۲۱). طرحواره‌های هیجانی ناسازگار در دوران کودکی یا نوجوانی پیشرفت کرده و به رفتارهای

ناکارآمد تبدیل شدند و به عنوان نتیجه تجربیات مضر بین‌فردی تلقی می‌شوند. طرحواره‌های ناسازگار خاطرات، عواطف، شناخت‌ها و هیجانات را تشکیل می‌دهند که به فرد در پردازش اطلاعات دریافتی از جهان پیرامون و سازماندهی تجارب خود کمک می‌کنند. بر این اساس می‌توان گفت که طرحواره‌های هیجانی ناسازگار موجب کاهش ابرازگری هیجان در افراد شده که همین امر می‌تواند عدم اعتماد را در زوجین نیز به وجود آورد. یکی از محدودیت‌های پژوهش عدم تفکیک جنسیت زنان و مردان خیانت دیده بود که شاید در تعمیم‌پذیری نتایج تأثیرگذار باشد. محدودیت دیگر و مهم، انتخاب نمونه‌گیری به شکل در دسترس که محدودیت روایی درونی را ممکن است به دنبال داشته باشد. محدودیت مهم این پژوهش مربوط به قلمرو مکانی و زمانی مطالعه است. این مطالعه بر روی افراد خیانت‌دیده از محدوده استان مازندران در فاصله زمانی اردیبهشت تا مرداد ۱۴۰۰ اجرا شد. لذا در صورت تعمیم به سایر افراد در سایر شهرها و نهادهای دیگر جوانب احتیاط صورت گیرد. با توجه به برجسته بودن نقش اعتماد، و مخصوصاً ترمیم اعتماد در زوجین آسیب‌دیده از خیانت پیشنهاد می‌شود، فرایند درمان و مداخله در راستای بهبود سطح طرحواره‌های هیجانی سازگارانه، الگوهای ارتباطی مثبت و ابرازگری هیجانی مثبت و مؤثر کار شود. پیشنهاد می‌شود از این مدل به منظور طراحی و برنامه‌ریزی یک الگوی مداخله‌ای روانشناختی با هدف ارتقای اعتماد در زوجین آسیب‌دیده از خیانت استفاده شود.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش: این مقاله برگرفته از رساله دکتری نویسنده اول در رشته روانشناسی در دانشگاه آزاد اسلامی واحد تنکابن است. به جهت حفظ رعایت اصول اخلاقی در این پژوهش سعی شد تا جمع‌آوری اطلاعات پس از جلب رضایت شرکت‌کنندگان انجام شود. همچنین به شرکت‌کنندگان درباره رازداری در حفظ اطلاعات شخصی و ارائه نتایج بدون قید نام و مشخصات شناسنامه افراد، اطمینان داده شد.

حامی مالی: این پژوهش در قالب رساله دکتری و بدون حمایت مالی می‌باشد.

نقش هر یک از نویسندگان: این مقاله از رساله دکتری نویسنده اول و به راهنمایی نویسنده دوم و مشاوره نویسنده سوم استخراج شده است.

تضاد منافع: نویسندگان همچنین اعلام می‌دارند که در نتایج این پژوهش هیچ گونه تضاد منافی وجود ندارد.

تشکر و قدردانی: بدین وسیله از اساتید راهنما و مشاوران این تحقیق که در این پژوهش شرکت کردند، تشکر و قدردانی می‌گردد.

منابع

References

احمدی منش، مریم و صدری، اسماعیل (۱۴۰۰) پیشینی سرسختی روانشناختی بر اساس الگوهای ارتباطی میان زوجین و سبک‌های حل تعارض در مردان متأهل آسیب‌دیده از رابطه فرازنشویی همسر. *رویش روانشناسی*، ۱۰(۶۷)، ۸۵-۹۵.

<http://dorl.net/dor/20.1001.1.2383353.1400.10.10.22.0>

اسفندیاری بیات، داریوش؛ اسدپور، اسماعیل؛ محسن زاده، فرشاد و کسای، عبدالرحیم (۱۴۰۰). مقایسه اثربخشی مشاوره گروهی با رویکرد عقلانی - هیجانی - رفتاری (REBT) و درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد (ACT) بر میزان بخشودگی زنان آسیب‌دیده از خیانت زناشویی. *مجله علوم روانشناختی*، ۲۰(۹۷)، ۱۳۹-۱۴۸.

<http://dorl.net/dor/20.1001.1.17357462.1400.20.97.13.0>

اسفندیاری بیات، داریوش؛ اسدپور، اسماعیل؛ محسن زاده، فرشاد و کسای، عبدالرحیم (۱۳۹۸). اثربخشی مشاوره گروهی با رویکرد عقلانی، هیجانی و رفتاری (REBT) بر میزان بخشودگی و تاب‌آوری زنان آسیب‌دیده از خیانت زناشویی. *روش‌ها و مدل‌های روانشناختی*، ۱۰(۴)، ۹۷-۱۲۴.

<https://ensani.ir/fa/article/451720>

اکبری، سعیده سادات، صدیق ارفعی، فریبرز، یزدانی ورزنده، محمد جواد. (۱۴۰۱). پیش‌بینی رفتارهای هنجارگریز تحصیلی بر اساس توانمندی ایگو: نقش تعدیل‌کنندگی هیجان‌های شرم و احساس گناه. *فصلنامه پژوهش‌های نوین روانشناختی*، ۱۷(۶۸)، ۳۳-۴۱.

<https://dorl.net/dor/20.1001.1.27173852.1401.17.68.8.2>

امیری‌نژاد، م؛ صادقی، م و پناغی، ل (۱۴۰۰) نقش میانجی طرحواره‌های هیجانی در رابطه بین پیوند والدینی و صمیمیت زناشویی. *خانواده‌پژوهی*، ۱۷(۲)، ۲۴۱-۲۰۹.

<https://doi.org/10.52547/jfr.17.2.209>

آقابزرگی، سمیه؛ حمیدی، معصومه؛ کشاورز محمدی، ربابه و شریعت، سهیلا (۱۳۹۸) مقایسه اثربخشی رویکرد والش و رویکرد اولسون بر الگوهای ارتباطی و دلزدگی زناشویی زنان آسیب‌دیده خیانت زناشویی. *مجله علوم روانشناختی*، ۱۸(۸۳)، ۲۲۲۳-۲۲۳۲.

<http://dorl.net/dor/20.1001.1.17357462.1398.18.83.3.8>

پروایی، شفیقه؛ مام شریفی، پیمان؛ و شهاست ده سرخ، فاطمه (۱۴۰۲). مدل خود خاموشی و گرایش به طلاق با نقش واسطه‌ای تعارض زناشویی در زنان متأهل. *رویش روان‌شناسی*، ۱۲(۹)، ۱۶۹-۱۷۸.

<http://frooyesh.ir/article-1-4750-fa.html>

Ali, M., Anismar, A., Rizwan, M., Fajri, F., & Mursalin, M. (2022). Patterns of Political Communication Between Government Institutions and Effect to the Trust of the Acehnese People. *International Journal for Educational and Vocational Studies*, 4(2), 144-153. <http://dx.doi.org/10.29103/ijevs.v4i2.8396>

Allen, E. S., & Atkins, D. C. (2005). The multidimensional and developmental nature of infidelity: practical applications. *Journal of clinical psychology*, 61(11), 1371-1382. <https://doi.org/10.1002/jclp.20187>

Wever, M. C. M., van Houtum, L. A. E. M., Janssen, L. H. C., Wentholt, W. G. M., Spruit, I. M., Tollenaar, M. S., Will, G. J., & Elzinga, B. M. (2023). Looking into troubled waters: Childhood emotional maltreatment modulates neural responses to prolonged gazing into one's own, but not others', eyes. *Cognitive, affective & behavioral neuroscience*, 23(6), 1598-1609. <https://doi.org/10.3758/s13415-023-01135-y>

Bi, S., Haak, E. A., Gilbert, L. R., El-Sheikh, M., & Keller, P. S. (2018). Father attachment, father emotion expression, and children's attachment to fathers: The role of marital conflict. *Journal of family psychology: JFP: journal of the Division of Family Psychology of the American Psychological Association (Division 43)*, 32(4), 456-465. <https://doi.org/10.1037/fam0000395>

Blanke, E. S., Neubauer, A. B., Houben, M., Erbas, Y., & Brose, A. (2022). Why do my thoughts feel so bad? Getting at the reciprocal effects of rumination and negative affect using dynamic structural equation modeling. *Emotion (Washington, D.C.)*, 22(8), 1773-1786. <https://doi.org/10.1037/emo0000946>

Cho, Y. & Lee, D. (2018). 'Love honey, hate honey bees': reviving biophilia of elementary school students through environmental education program. *Environmental Education Research*, 24(3), 445-460. <http://dx.doi.org/10.1080/13504622.2017.1279277>

Clench-Aas, J., & Holte, A. (2021). Political Trust Influences the Relationship Between Income and Life Satisfaction in Europe: Differential Associations With Trust at National, Community, and Individual Level. *Frontiers in public health*, 9, 629118. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2021.629118>

Cohen, T. R., Wolf, S. T., Panter, A. T., & Insko, C. A. (2011). Introducing the GASP scale: a new measure of guilt and shame proneness. *Journal of*

- personality and social psychology, 100(5), 947–966. <https://doi.org/10.1037/a0022641>
- Colquitt, J. A. (2001). On the dimensionality of organizational justice: A construct validation of a measure. *Journal of Applied Psychology*, 86(3), 386–400. <https://doi.org/10.1037/0021-9010.86.3.386>
- Cornish, M. A., Hanks, M. A., & Gubash Black, S. M. (2020). Self-forgiving processes in therapy for romantic relationship infidelity: An evidence-based case study. *Psychotherapy (Chicago, Ill.)*, 57(3), 352–365. <https://doi.org/10.1037/pst0000292>
- Durham, T. A., Byllesby, B. M., Lv, X., Elhai, J. D., & Wang, L. (2018). Anger as an underlying dimension of posttraumatic stress disorder. *Psychiatry research*, 267, 535–540. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2018.06.011>
- Echeburúa, E., & Muñoz, J.-M. (2017). Límites entre la violencia psicológica y la relación de pareja meramente disfuncional: Implicaciones psicológicas y forenses [Boundaries between psychological intimate partner violence and dysfunctional relationships: Psychological and forensic implications]. *Anales de Psicología*, 33(1), 18–25. <https://psycnet.apa.org/record/2017-03889-003>
- Epstein, N. B., Chen, F., & Beyder-Kamjou, I. (2005). Relationship standards and marital satisfaction in Chinese and American couples. *Journal of marital and family therapy*, 31(1), 59–74. <https://doi.org/10.1111/j.1752-0606.2005.tb01543.x>
- Erfan, A., Noorbala, A. A., Karbasi Amel, S., Mohammadi, A., & Adibi, P. (2018). The Effectiveness of Emotional Schema Therapy on the Emotional Schemas and Emotional Regulation in Irritable Bowel Syndrome: Single Subject Design. *Advanced biomedical research*, 7, 72. https://doi.org/10.4103/abr.abr_113_16
- Faustino, B., Vasco, A. B., Silva, A. N., & Marques, T. (2020). Relationships between Emotional Schemas, Mindfulness, Self-Compassion and Unconditional Self-Acceptance on the Regulation of Psychological Needs. *Research in psychotherapy (Milano)*, 23(2), 442. <https://doi.org/10.4081/ripppo.2020.442>
- Faustino, B., Vasco, A. B., Silva, A. N., & Marques, T. (2020). Relationships between Emotional Schemas, Mindfulness, Self-Compassion and Unconditional Self-Acceptance on the Regulation of Psychological Needs. *Research in psychotherapy (Milano)*, 23(2), 442. <https://doi.org/10.4081/ripppo.2020.442>
- Fincham, F. D., & May, R. W. (2017). Infidelity in romantic relationships. *Current opinion in psychology*, 13, 70–74. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2016.03.008>
- Hibbard, R., Barlow, J., Macmillan, H., Child Abuse and Neglect and, American Academy of Child And Adolescent Psychiatry, & Child Maltreatment and Violence (2012). Psychological maltreatment. *Pediatrics*, 130(2), 372–378. <https://doi.org/10.1542/peds.2012-1552>
- Jiang, Y., Lin, X., Hinshaw, S. P., Chi, P., & Wu, Q. (2020). Actor-Partner Interdependence of Compassion toward Others with Qualities of Marital Relationship and Parent-Child Relationships in Chinese Families. *Family process*, 59(2), 740–755. <https://doi.org/10.1111/famp.12436>
- King, L. A., & Emmons, R. A. (1990). Conflict over emotional expression: psychological and physical correlates. *Journal of personality and social psychology*, 58(5), 864–877. <https://doi.org/10.1037//0022-3514.58.5.864>
- King, L. A., & Emmons, R. A. (1990). Conflict over emotional expression: psychological and physical correlates. *Journal of personality and social psychology*, 58(5), 864–877. <https://doi.org/10.1037//0022-3514.58.5.864>
- Lavner, J. A., Karney, B. R., & Bradbury, T. N. (2016). Does Couples' Communication Predict Marital Satisfaction, or Does Marital Satisfaction Predict Communication?. *Journal of marriage and the family*, 78(3), 680–694. <https://doi.org/10.1111/jomf.12301>
- Lavner, J. A., Karney, B. R., & Bradbury, T. N. (2016). Does Couples' Communication Predict Marital Satisfaction, or Does Marital Satisfaction Predict Communication?. *Journal of marriage and the family*, 78(3), 680–694. <https://doi.org/10.1111/jomf.12301>
- Leahy, R. L. (2019). Introduction: Emotional schemas and emotional schema therapy. *International Journal of Cognitive Therapy*, 12(1), 1–4. <http://dx.doi.org/10.1007/s41811-018-0038-5>
- Martins, A., Pereira, M., Andrade, R., Dattilio, F. M., Narciso, I., & Canavarro, M. C. (2016). Infidelity in Dating Relationships: Gender-Specific Correlates of Face-to-Face and Online Extradyadic Involvement. *Archives of sexual behavior*, 45(1), 193–205. <https://doi.org/10.1007/s10508-015-0576-3>

- McNeil, G. D., & Repetti, R. L. (2021). Everyday emotions: Naturalistic observation of specific positive emotions in daily family life. *Journal of family psychology: JFP: journal of the Division of Family Psychology of the American Psychological Association (Division 43)*, 35(2), 172–181. <https://doi.org/10.1037/fam0000655>
- Negash, S., Carlson, S. H., & Linder, J. N. (2018). Emotionally focused therapy and eye movement desensitization and reprocessing: An integrated treatment to heal the trauma of infidelity. *Couple and Family Psychology: Research and Practice*, 7(3-4), 143–157. <https://doi.org/10.1037/cfp0000107>
- Parvaei, S., MamSharifi, P., & Shahamat Dehsorkh, F. (2023). Model of self-silencing and tendency to divorce with the mediating role of marital conflict in married women. *Rooyesh-e-Ravanshenasi Journal (RRJ)*, 12(9), 169-178. <http://frooyesh.ir/article-1-4750-fa.html>
- Preacher, K. J., & Hayes, A. F. (2004). SPSS and SAS procedures for estimating indirect effects in simple mediation models. *Behavior research methods, instruments, & computers: a journal of the Psychonomic Society, Inc*, 36(4), 717–731. <https://doi.org/10.3758/bf03206553>